

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, XXX г.
COM(2018) 476

2018/0254 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Европейски фонд за отбрана

(текст от значение за ЕИП)

{SWD(2018) 345}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели

През последните десет години геополитическият контекст на ЕС се промени коренно. Положението в съседните му региони е нестабилно, а ЕС е изправен пред сложна, изпълнена с предизвикателства среда, в която се появяват нови заплахи, като хибридните и кибернетичните атаки, и се завръщат други по-конвенционални проблеми.

Гражданите на ЕС и техните политически лидери са единни в мнението си, че ЕС следва колективно да поема по-голяма отговорност за своята сигурност. В съвместната си декларация от 25 март 2017 г. в Рим лидерите на 27 държави членки заедно с Европейския съвет, Европейския парламент и Европейската комисия заявиха, че Съюзът ще засили своята обща сигурност и отбрана и ще насърчи развитието на една по-конкурентоспособна и интегрирана отбранителна промишленост.

Европейската отбрана е изправена пред съществени пазарни недостатъци, дължащи се в известна степен на неоползотворен потенциал за икономии от мащаба (фрагментарност на националните пазари с един-единствен купувач) и на дублиране на ресурси на национално равнище. Търсенето е почти изключително от държавите членки, но техните бюджети за отбрана, по-специално тези за научноизследователска и развойна дейност (НИРД), бяха подложени на значителни съкращения през последните 10 години. Въпреки че напоследък са налице някои положителни белези по отношение на стабилизирането и увеличаването на националното финансиране на сектора на отбраната, за да бъде увеличена максимално ефективността на тези инвестиции са необходими значителни допълнителни усилия. Същевременно разходите за отбранително оборудване и по-специално за НИРД се увеличават, а сътрудничеството между държавите членки в сферата на НИРД и инвестициите в отбранително оборудване остават ограничени. През 2015 г. едва 16 % от отбранителното оборудване е било доставено чрез европейски съвместни поръчки, което е много под колективния целеви показател от 35 %, договорен в рамките на Европейската агенция по отбрана (EDA). Делът на европейското сътрудничество в рамките на по-ранните етапи от научните изследвания в областта на отбраната е възлизал на едва 7,2 % при целеви показател 20 %.

Тези тенденции проличават в трудностите, пред които е изправен секторът, като по отношение на научните изследвания и развойните проекти в отбраната те са значителни. Разработването на прототипи е особено скъпо и същевременно крие значителен риск от неуспех. Етапът между научните изследвания и развойната дейност — известен като „долината на смъртта“ — също е свързан със значителни технически и финансови рискове, които отделните държави може да не желаят да поемат самостоятелно.

Секторът е силно фрагментиран по протежение на националните граници, като са налице значителни припокривания, водещи до неефективност, т.е. до неизползване на икономии от мащаба и на изводите от минал опит. Въпреки съчетанието от нарастващи разходи и стагниращи или свиващи се бюджети за отбрана планирането, разходването на средства за НИРД, поръчките и поддръжката на оборудване продължават в голямата си част да се осъществяват на национално равнище с много

малко сътрудничество между държавите членки. Тази ситуация не е устойчива, а разработването на крупна отбранителна система от следващо поколение във все по-голяма степен се превръща в задача, която е непосилна за отделните държави — членки на ЕС.

Липсата на сътрудничество между държавите членки допълнително отслабва способността на отбранителната промишленост на ЕС да поддържа промишлените и технологични способности, необходими за запазване на стратегическата автономност на Съюза и за посрещане на неговите настоящи и бъдещи нужди в сферата на сигурността. С отговор на това Комисията предприе няколко инициативи в подкрепа на по-тясното сътрудничество в областта на отбраната.

На 7 юни 2017 г. в съответствие с речта на председателя на Комисията Жан-Клод Юнкер от 2016 г. за състоянието на Съюза Комисията прие съобщение, с което даде началото на създаването на Европейския фонд за отбрана (ЕФО)¹, който се състои от компонент за научни изследвания и компонент за способности. Съобщението беше придружено от законодателно предложение за регламент за създаване на Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната по компонента „Способности“.

Беше предложен двустепенен подход, включващ:

- първоначален тестов период по многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г., по време на който подготвително действие във връзка с научните изследвания в областта на отбраната да оказва подкрепа на съвместните научни изследвания, докато предложената Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната ще съфинансира съвместни развойни проекти, а
- специален фонд, създаден в рамките на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г., да увеличи мащаба на финансирането за съвместни научни изследвания за иновативни продукти и технологии от сферата на отбраната и за последващи етапи от развойния цикъл, включително разработването на прототипи.

Настоящото предложение е за конституиране на Европейския фонд за отбрана в рамките на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.

Европейският фонд за отбрана е замислен като инструмент за насърчаване на конкурентоспособността и иновативността на европейската технологична и промишлена база в сферата на отбраната и поради това допринася за стратегическата автономност на ЕС. Неговата цел е стартирането на програми за сътрудничество, които не биха били реализирани без финансовото участие на Съюза, както и осигуряването на необходимите стимули за засилване на сътрудничеството на всеки етап от индустриалния цикъл чрез подкрепа на научноизследователски и развойни дейности.

¹ COM (2017) 295 final от 7.6.2017 г.

Особено много ще се насърчава значимото трансгранично участие на малки и средни предприятия в съвместни проекти. Това ще гарантира, че фондът ще продължи да бъде отворен за бенефициери от всички държави членки, независимо от техния размер и местоположение.

В настоящото предложение се предвижда дата на прилагане от 1 януари 2021 г., като същото се представя с оглед на Съюз с 27 държави членки в съответствие с нотификацията от страна на Обединеното кралство за намерението на държавата да се оттегли от Европейския съюз и от Евратом на основание член 50 от Договора за Европейския съюз, получено от Европейския съвет на 29 март 2017 г.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Въпреки че научните изследвания попадат в обхвата на Рамковата програма за научни изследвания и иновации („Хоризонт Европа“), съответните специални разпоредби за научните изследвания в сферата на отбраната, като цели, правила за участие, механизми за изпълнение, са предвидени в настоящото предложение за Регламент за създаване на Европейски фонд за отбрана.

За да се осигури последователност и допълване при утвърждаването на интересите на Съюза в областта на отбраната, през следващата многогодишна финансова рамка Комисията ще се стреми да постигне синергии с други инициативи на ЕС в областта на гражданската НИРД, като сигурността и киберсигурността, граничния контрол, бреговата охрана, морския транспорт и космическото пространство.

Синергии следва да се търсят по-специално с:

- конкретната програма, чрез която се изпълнява „Хоризонт Европа“ с фокус върху гражданските кандидатури, така че резултатите от НИРД в областта на отбраната да бъдат от полза за гражданската НИРД и обратното;

- космическата програма на Съюза, по-специално нейните компоненти правителствени сателитни комуникации (GOVSATCOM), подкрепа на космическото наблюдение и проследяване (SST) и „Коперник“. Това може да се постигне по-специално, като се гарантира техническата съвместимост, в случаите когато в проектите се използва глобална навигационна спътникова система (GNSS) и способности по GOVSATCOM. Друга възможност е разработването на усъвършенствани датчици, платформи за обмен на класифицирани данни, приложения въз основа на данните, информацията и услугите, предоставяни от компонентите на космическата програма;

- инициативи на ЕС в сферата на киберсигурността, като обявените в съвместното съобщение относно киберсигурността². Експертният център в областта на киберсигурността, който ще се създаде, следва по-специално да търси синергии между

² JOIN (2017) 0450 final от 13.9.2017 г.

гражданското и свързаното с отбраната измерение на киберсигурността. Той би могъл активно да подкрепя държавите членки и други заинтересовани страни, като предоставя експертни становища, споделя знания и улеснява сътрудничеството по отношение на проекти и действия, както и по искане на държавите членки, и действа като ръководител на проекти по отношение на действия по Европейския фонд за отбрана;

- действията, набелязани по координираната гражданска и свързана с отбраната програма за научни изследвания в областта на морската сигурност, и с морския транспорт; както и

- с други имащи отношение програми на ЕС в областта на сигурността, като фонд „Вътрешна сигурност“ и фонд „Интегрирано управление на границите“.

Изпълнението на Европейския фонд за отбрана ще се координира тясно с дейностите на Комисията и на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност в сферата на отбраната, включително с финансовия инструментариум, чиято цел е още повече да улесни съвместното разработване и придобиване на отбранителни способности. По-специално моделите на инструментариума за финансиране придобиването на способности ще послужат като доброволен еталон за държавите членки, които желаят да обявяват съвместни поръчки за продуктите и технологиите, разработени чрез Европейския фонд за отбрана.

Между фонда и проектите, изпълнявани в рамките на постоянното структурирано сътрудничество в отбраната (ПСС), ще се поддържат тесни връзки. Проектите, развити в рамките на постоянното структурирано сътрудничество и оценени като допустими, ще получават „бонус на ППС“ под формата на увеличен процент на финансиране. Комисията следва да бъде поканена за участие при обсъждането на проектите, за да може да изрази становището си и да спомогне за оценката на допустимостта на такива проекти по фонда.

Фондът ще вземе предвид Плана на ЕС за развитие на способностите, в който са набелязани приоритетите в областта на отбранителните способности, както и координирания годишен преглед на отбраната на ЕС (CARD), в който, наред с другото, се проследява изпълнението на тези приоритети и се набелязват нови възможности за сътрудничество. В този контекст могат да бъдат взети предвид и съответните дейности, извършвани от Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО) и от други партньори, когато те са в полза на интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната и не изключват никоя държава членка от участие.

Освен това фондът взема предвид дейностите в областта на отбраната, изпълнявани чрез Европейския механизъм за подкрепа на мира — извънбюджетен инструмент, който се предлага извън многогодишната финансова рамка.

Съчетанието от проектно ориентирано подпомагане под формата на финансиране от Европейския фонд за отбрана и добре разработено и насочено финансиране в сектора на отбраната може да даде голям принос за повишаване на устойчивостта на сектора и за преодоляване на уязвимостта му, по-специално в полза на иновативните МСП и

дружества със средна пазарна капитализация. Бюджетните гаранции могат да бъдат данъчно ефикасен начин за отговор на рисковете във веригата на доставки на подизпълнителите, участващи във финансираните от фонда проекти. Секторът на отбраната беше предложен като допустим за подкрепа чрез бюджетни гаранции по фонда InvestEU, с който се изгражда междусекторна и всеобща рамка в подкрепа на инвестициите в различни области на политиката, подкрепени с бюджетни гаранции на ЕС. В настоящото предложение се предвижда възможността за смесване на подкрепата по фонда с финансиране, обезпечено от InvestEU.

Действията на фонда следва да се използват за противодействие на пазарната неефективност или на неоптималните инвестиционни ситуации — пропорционално и без дублиране или изместване на частното финансиране и с постигане на ясна европейска добавена стойност. Това ще осигури съгласуваност между действията на фонда и правилата на ЕС за държавните помощи, като ще бъдат избегнати излишното нарушаване на конкуренцията на вътрешния пазар.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Европейският фонд за отбрана има за цел да насърчава конкурентоспособността и иновативността на технологичната и промишлена база на сектора на отбраната в Съюза, като подпомага ориентирани към отбраната научноизследователски и развойни дейности. Правното му основание се съдържа в Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), дялове „Промисленост“ и „Научни изследвания и технологично развитие, и космическо пространство“ (членове 173 182, 183 и 188).

Член 173 от ДФЕС представлява правното основание за действия, насочени, наред с другото, към насърчаване на среда, благоприятна за развитието на предприятията в целия Съюз, и особено за МСП, благоприятна за сътрудничеството между предприятията и стимулираща по-доброто използване на промишления потенциал на политиките по отношение на иновациите, научните изследвания и технологичното развитие.

Тъй като Европейският фонд за отбрана има за цел да насърчава конкурентоспособността и иновативността на технологичната и промишлена база на сектора на отбраната в ЕС, като подпомага ориентирани към отбраната научноизследователски и развойни дейности, целта и съдържанието му оправдават избора на член 173 от ДФЕС като правно основание. Ориентираните към отбраната научноизследователски дейности също са неразделна част от целите на Европейския фонд за отбрана. Тяхната цел и съдържание насочват също към член 182 от ДФЕС като допълнително правно основание.

Съгласно ДФЕС всички научноизследователски дейности са обхванати от многогодишна рамкова програма за научни изследвания. Основният акт за многогодишната рамкова програма за научни изследвания и иновации („Хоризонт Европа“ за периода след 2020 г.) съдържа необходимите разпоредби, определящи

връзките между конкретните програми, създадени от него за научни изследвания в областта на отбраната и за изпълнение на „Хоризонт Европа“ (чиято насоченост е към гражданските научни изследвания и иновационни дейности).

Подробните разпоредби за финансиране от Съюза на научноизследователски проекти в областта на отбраната и заделените в бюджета средства са определени в настоящия проект на регламент относно Европейския фонд за отбрана, в който са заложили и правилата за участие по отношение на научноизследователската работа в сферата на отбраната. Научноизследователските и иновационните дейности, извършвани в рамките на Европейския фонд за отбрана, са насочени изключително към приложения от сферата на отбраната.

- **Субсидиарност (за неизключителната компетентност)**

В днешния свят гарантирането на сигурността означава борба със заплахи, които излизат извън националните граници. Нито една държава не може да се справи с тях сама. Европейският съюз ще трябва да поеме по-голяма отговорност за защитата на своите интереси, ценности и европейския начин на живот, допълвайки дейността на Организацията на Северноатлантическия договор и сътрудничейки си с нея.

Усилията за реализиране на амбициите на ЕС в областта на сигурността и отбраната (потвърдени от Европейският съвет през 2016 г.) ще допринесат за постигането на тази цел. За да бъде готов да се справи с утрешните предизвикателства и да защити гражданите си, Европейският съюз трябва да укрепи стратегическата си автономия. За това е необходимо да бъдат разработени ключови технологии в критични области и стратегически способности, които да му осигурят лидерска позиция в технологиите. Засиленото сътрудничество на всички равнища е единственият начин да се оправдаят очакванията на гражданите на ЕС.

Като насърчава сътрудничеството, Съюзът може да спомогне да бъдат увеличени максимално възвръщаемостта и качеството на инвестициите на държавите членки в отбраната. Европейският фонд за отбрана ще създаде европейска добавена стойност, като осигури стимули за съвместни научни изследвания и развитие на продукти и технологии в областта на отбраната с цел повишаване на ефективността на публичните разходи и даване по този начин на принос за оперативната автономност на Съюза.

Решенията относно инвестициите в отбраната и развойните програми в сектора остават прерогатив и отговорност на държавите членки. Съюзът не може и не бива да компенсира ниските равнища на инвестициите в сферата на отбраната от страна на държавите членки. Той може обаче да допълва, мобилизира и консолидира техните съвместни усилия за развитие на отбранителни способности в подкрепа на европейската отбранителна промишленост и в отговор на предизвикателствата пред сигурността. По този начин ще се избегне дублирането, ще се използват по-ефективно средствата на данъкоплатците, ще се подобри оперативната съвместимост на отбранителното оборудване, ще се намали фрагментарността и ще се засили конкурентоспособността и иновативността на европейската технологична и промишлена база в сферата на отбраната.

- **Пропорционалност**

Предлаганият подход по отношение на политиката е пропорционален на мащаба и тежестта на установените проблеми, т.е. липса на трансгранично сътрудничество и необходимост от оказване на подкрепа на конкурентоспособността на европейската промишленост и от съвместна НИРД в отбраната. Подходът зачита границите на възможната интервенция на Съюза съгласно Договорите.

Инициативата е ограничена до онези цели, които държавите членки не могат да постигнат по задоволителен начин самостоятелно и по отношение на които може да се очаква, че Съюзът може да постигне по-добри резултати. Целта на предлагания механизъм за изпълнение на европейско равнище е да се ограничат финансовите и административните разходи.

- **Избор на инструмент**

За създаването на фонда Комисията предлага регламент на Европейския парламент и на Съвета. Това е най-подходящият правен инструмент, тъй като само пряко приложимите разпоредби на регламента могат да осигурят необходимата степен на съгласуваност, необходима за създаването и изпълнението на програма на Съюза за финансиране, насочена към подкрепа на промишлен сектор в цяла Европа.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ РЕТРОСПЕКТИВНИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Ретроспективни оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Програмите, създадени съгласно настоящата многогодишна финансова рамка, действат сравнително отскоро и поради това не предлагат богати възможности за извличане на изводи и отчитане на минал опит при подготовката на настоящата програма.

Подготвителното действие за научни изследвания започна през април 2017 г. с общ бюджет от 90 млн. евро за три години. Първите конкретни резултати от него вече са налице с подписването на първите споразумения за отпускане на безвъзмездни средства през 2018 г., но нито един от проектите още не е завършен.

Кандидатите в поканите от 2017 г. произхождат от широк географски регион — кандидатствали са субекти от 25 държави — членки на ЕС, и от Норвегия, като между тях има кандидати с една-единствена кандидатура, а общият им брой е 187. Проектите, подбрани за финансиране, включват участници от 17 държави членки. Що се отнася до вида кандидати, предложенията произхождат от частния сектор (и големи, и малки предприятия), МСП, публични органи и научноизследователски центрове и университети. Участието на МСП възлиза на 30 % от предложенията, без подготвителното действие във връзка с научните изследвания в областта на отбраната да налага строги правила относно участието на МСП. Процентът на участие на МСП се запазва в проектите, подбрани за финансиране — участието на МСП възлиза на 32 %, а стойността на бюджета на 14 %. Тези данни показват, че поканите от първата година на подготвителното действие във връзка с научните изследвания в областта на отбраната са имали добър отзвук и са станали обект на засилен интерес от страна на сектора. От

добрия брой кандидати може да се направи предварителното заключение, че са подбрани теми от значение за сектора на отбраната и че е бил привлечен интересът му.

По предлагания Регламент за Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната за 2019—2020 г. на разположение ще бъде бюджет от 500 млн. евро. На 22 май 2018 г. съзаконодателите постигнаха компромис. Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната следва да започне да функционира от 1 януари 2019 г.

Постигнатият компромис показва политическата воля на съзаконодателите бързо да постигнат споразумение по бюджета, структурата и начините на изпълнение на програма за съфинансиране на разработването на продукти и технологии в сферата на отбраната.

Настоящата законодателна инициатива предполага увеличаване на мащаба не тези две инициативи, съществуващи по време на многогодишната финансова рамка 2014—2020 г. Въз основа на опита с подготвителното действие във връзка с научните изследвания в областта на отбраната и Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната и оценката на степента, в която е хармонизирана структурата на двете програми, се предлага един-единствен интегриран фонд. Това ще даде възможност за рационализиране и опростяване.

- **Консултации със заинтересованите страни**

За да даде възможност на всички заинтересовани страни да изразят становищата си, Комисията проведе открита обществена консултация (ООК) относно Европейския фонд за отбрана от 13 януари до 9 март 2018 г. като част от по-широка консултация относно всички области на политиката, обхванати от бюджета на ЕС за периода 2021—2027 г. Чрез портала на ООК бяха изпратени няколко становища.

Обхванати бяха различни групи от заинтересовани страни, включително пряко засегнатите от фонда, като промишлеността и научноизследователските институти, както и тези, които имат становище по въпроса, но не са преки получатели, като гражданите и неправителствените организации (НПО). Някои от последните разкритикува инициативата от етична гледна точка. Въпреки че техните опасения бяха съответно отчетени в предложението (например по отношение на етиката, необходимостта от спазване на международните конвенции), Комисията упражнява правото си на инициатива да отговори на призива на гражданите на ЕС и техните политически ръководители за подкрепа на европейската отбранителна промишленост и за по-голяма сигурност.

Пряко засегнатите заинтересовани страни подкрепят инициативата. Те коментираха темите, за които се предвижда финансиране, и направиха предложения относно структурата на фонда и уредбата на финансирането. Основните моменти в коментарите им бяха следните:

- **Насочеността следва да бъде към дългосрочните/средносрочните научноизследователски и развойни приоритети** (тласък на технологиите и революционни иновации) с оглед на дългосрочната конкурентоспособност на

сектора и осигуряването на способности за осъществяване на пробив. Приоритетите на фонда следва да се определят заедно с държавите членки в контекста на годишни/многогодишни работни програми;

- **Структурата на фонда следва да бъде отражение на** един холистичен, воден от способностите подход, обхващащ целия технологичен цикъл, и да се базира на един-единствен регламент. Подробната уредба на двата компонента следва да бъде съгласувана във възможно най-голяма степен;
- Заинтересованите страни са единодушни, че правилата относно **правата върху интелектуалната собственост (ПИС)** трябва да бъдат адаптирани към нуждите на сектора на отбраната. Научноизследователските организации призоваха за защитата на правата на всички участници в проектите, а не само на тези на голямата индустрия.
- Що се отнася до ставките на финансиране, заинтересованите страни изразиха становището, че при определянето им следва да се отчита спецификата на сектора. Научноизследователските институти се застъпиха за по-голям финансов принос за научни изследвания, стигащ до 100 % и за покриване на непреките разходи във връзка с инфраструктури. В доклада на експертната група относно подготвителното действие за свързаните с отбраната научни изследвания³ беше изложена препоръката да се покрива по-висок процент от непреките разходи.
- Що се отнася до формите на финансова подкрепа, респондентите предлагат да бъдат разгледани възможностите за съфинансиране от страна на държавите членки, например чрез обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий и операции за смесено финансиране, управлявани чрез InvestEU, в случаите когато се стига до „вторични“ граждански разработки или във връзка със съоръжения за изпитване.
- **Външни експертни становища**

Комисарят за вътрешния пазар, промишлеността, предприемачеството и МСП сформира група от 16 високопоставени личности, работещи в сферата на отбраната (като се започне от промишлеността, премине се през научните организации, Европейския и националните парламенти и се стигне до институтите, работещи по конкретната политика), с цел предоставяне на външни консултации в краткосрочен и дългосрочен план по въпросите на политиката за научни изследвания в областта на отбраната. След проведена серия от дискусии и консултации групата публикува през януари 2016 г. доклад — *Научните изследвания в областта на отбраната — аргументи в подкрепа на финансирана от ЕС програма за научни изследвания и технологии*⁴

Групата спомогна за оформянето на подготвителното действие за свързаните с отбраната научни изследвания, което започна през април 2017 г., и предостави

³ https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/GoP_report.pdf

⁴ https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/GoP_report.pdf

стратегически консултации по по-дългосрочните амбиции за финансирана от Съюза научноизследователска дейност във връзка с отбраната.

- **Оценка на въздействието**

В съответствие с практиката на Комисията за по-добро регулиране настоящото предложение е подкрепено от оценка на въздействието. Независимият Комитет за регулаторен контрол разгледа оценката на въздействието и на 11 април 2018 г. издаде положително становище. Комитетът препоръча да бъде изяснено правното основание на инициативата и потенциалните припокривания с научните изследвания, финансирани по специфичната програма на „Хоризонт Европа“, да бъде коригиран текстът относно механизмите за изпълнение, за да се даде възможност за по-селективен подход и да се мотивира по-добре предлагания режим на пряко управление на фонда. Докладът за оценка на въздействието беше съответно коригиран в съответствие с препоръките на комитета. Точка 3.2.1 от оценката на въздействието беше изцяло актуализирана в съответствие с първата препоръка. Формулировката на точка 2.4 е усъвършенствана и вече ясно обяснява разграничението между Европейския фонд за отбрана и специфичната програма за изпълнение на „Хоризонт Европа“ по отношение на гражданските приложения. С цел по-добро обяснение на разграничението и на силните и слабите страни на различните варианти формулировката в точка 4.1 беше коригирана, както и оценката на вариантите в точка 4.2, където вече е включена възможността да се използват — където е уместно и само по отношение на конкретния случай — някои мерки, мотивирани от логиката на вариант 3. И на последно място, в точка 4.1.1 е включен специален текст, с който се мотивира използването на режима на пряко управление.

В доклада за оценка на въздействието се обясняват проблемите и причините зад тях, мотивирали Комисията да предложи инициативата. Същите са свързани със съкращенията в националните бюджети за отбрана и некоординираното разходване на средства, водещо до липса на ефективност и намаляване до критични равнища на наличността на отбранително оборудване. В доклада се посочва също така констатацията, че липсата на иновации е проблем и че все по-отслабващата степен на сътрудничество в НИРД в отбраната и по-малките инвестиции в оборудване са пречка пред способността на Съюза да разработва нови технологии и системи за отбрана. Фрагментираното търсене води до неефективна организация от страната на предлагането, включително до значително дублиране, ограничен мащаб на производство и вериги на промишлени доставки, които са изградени предимно на национална основа. Всичко това ограничава оперативната съвместимост на отбранителното оборудване и води до пропуснати икономии от мащаба.

Според доклада фондът ще спомогне за преодоляване на това състояние, като насочи 13 млрд. евро в съвместни, ориентирани към отбраната научни изследвания и развитие на способности и по този начин превърне Съюза в един от най-големите инвеститори в научните изследвания в отбраната в ЕС, който е също и катализатор, тъй като

преориентира самостоятелното разходване на средства към съвместни развойни проекти с общи технически изисквания, които отговарят на приоритетите на ЕС.

В доклада са разгледани три варианта що се отнася до структурата на фонда и механизмите за неговото изпълнение, които биха дали възможност по проблемите да се работи по най-оптималния начин:

- вариант 1 — запазване на сегашните две отделни тестови програми по многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г. и увеличаване на равнищата на средствата с повече от шест пъти;
- вариант 2 — въвеждане на допълнителни мерки за гъвкавост и опростяване. Един-единствен фонд ще даде възможност за интегрирано планиране и на научноизследователската, и на развойната дейност с хармонизирани правила за участие. Вариант 2 взема предвид опасенията на заинтересованите страни, че в методологията, използвана при базовия сценарий, са заложили равнища на финансиране за непреки разходи, които са твърде ниски. Специфичните характеристики на сектора, включително зависимостта от един-единствен купувач и съществените ограничения по отношение на търговското използване на резултатите от ориентирана към отбраната НИРД, следва да бъдат признати. При вариант 2 ще се въведе гъвкавост, даваща възможност за по-добро покриване на непреките разходи. Ще бъдат въведени и мерки за опростяване, като например безвъзмездни средства под формата на еднократни суми; както и
- вариант 3 — въвеждане на по-строги изисквания, т.е. замяна на подхода на базата на стимули и бонуси с по-прескриптивен подход, насочен към преодоляване на установените проблеми по начин, който предполага по-голяма степен на намеса, с оглед по-бързо постигане на резултати. Подобен прескриптивен подход също крие значителни рискове, особено що се отнася до неговото възприемане, което от своя страна може да ограничи капацитета на фонда да постигне своите цели.

След направеното сравнение между вариантите в доклада се препоръчва да бъде избран вариант 2, тъй като при него се постигат максимум синергии и се въвежда опростяване, докато подходът на основата на стимули е по-малко рисков от прескриптивния подход от вариант 3. Вариант 2 би бил най-добрият начин да се гарантира, че фондът:

- насърчава интеграцията и укрепването на общата конкурентоспособност на европейската технологична и промишлена база в сектора на отбраната;
- подкрепя развитието на продукти и технологии от сектора на отбраната в Съюза, като служи като катализатор за програми за сътрудничество в НИРД в ключови области на отбранителните технологии; това следва да доведе до продължаване на съвместните инвестиционни програми в отбраната, които отговарят на бъдещите нужди на държавите членки от способности и укрепват развитието на бъдещи способности чрез засилено сътрудничество; както и
- постигане на европейска добавена стойност, като се има предвид способността му (без да се заместват националните усилия) да се координира широк кръг от заинтересовани страни от различни министерства (като изключителни клиенти)

и промишлени сектори в отбраната (като изключителни доставчици на отбранителни продукти) с цел постигане на резултати в полза на всички.

- **Опростяване и гъвкавост**

Интегрален подход: Един Европейски фонд за отбрана, обхващащ и научноизследователската, и развойната дейност, ще позволи предоставянето на интегрирана, взаимно подсилваща се подкрепа, като по този начин се избягва рискът резултатите от научните изследвания да бъдат изгубени поради липса на последваща подкрепа за допълнителното разработване и изпитване на технологията. Това ще засили разпространението на продукти и технологии, подпомагани чрез финансиране от Съюза. Освен това един интегриран, по-гъвкав фонд ще дава възможност за допълнителни форми на подкрепа, където това е уместно, включително посредством обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий. Това ще даде възможност да се установят пазарните решения, които предлагат най-доброто съотношение качество—цена за удовлетворяване на потребностите на Съюза от научноизследователска дейност в отбраната.

Отчитане на специфичното естество на НИРД в сектора на отбраната: Конфигурацията и структурата на Европейския фонд за отбрана е разработена въз основа на опита от подготвителното действие за свързаните с отбраната научни изследвания и предложението за регламент за Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната, отзивите от заинтересованите страни и констатациите от оценката на въздействието, и по-специално относно специфичните характеристики на сектора, в който държавите членки и асоциираните държави обичайно изцяло финансират всички разходи за НИРД, като се имат предвид ограниченията по отношение на използването на резултатите от НИРД. Европейският фонд за отбрана дава възможност за необходимата гъвкавост, за да бъдат обхванати по-добре непреките разходи, като същевременно са предвидени мерки, с които се гарантира, че няма свръхкомпенсация.

Действията по фонда, изпълнени по време на развойната фаза, са много тясно свързани със стратегиите и процедурите на държавите членки за планиране и придобиване, включително с техния финансов принос за многонационални проекти за въоръжаване. Поради това е важно държавите членки да участват в съответствие с правилата по комитология в решенията за възлагане по отношение на развойните дейности.

Процентите на съфинансиране за разработването на прототипи и за действията от последващите етапи на развойната работа ще бъдат по-ниски от тези за други действия преди етапа на прототипа. Това ще гарантира подходящи стимули за подкрепа на стартирането на съвместни проекти за разработване на прототипи, като същевременно се взема предвид важната роля на финансирането от страна на държавите членки в тази област.

Правилата за участие в Европейския фонд за отбрана ще отчитат характерните особености на сектора на отбраната, особено що се отнася до абсолютната

необходимост от сигурност на информацията и управлението на резултатите от действията.

Специално внимание ще бъде обърнато върху гарантирането на подходящо участие от страна на малките предприятия чрез увеличаване на процентите на финансиране с цел насърчаване на трансграничното участие на малки и средни предприятия в съвместни проекти.

Широкото използване на инструменти на базата на крайни продукти (единствени еднократни суми и финансиране с единна ставка за безвъзмездните средства) ще позволи да се избегнат последващите счетоводни проверки на допустимите разходи и възможната сложност на проверките (разрешения за достъп до класифицирана информация). По-специално, когато Съюзът допълва с малка част предварителен бюджет, който вече е одобрен от държавите членки (подкрепа за разработването на прототипи), безвъзмездните средства от Съюза ще бъдат под формата на единствена еднократна сума, изплащана за предвидени престации, приети от държавите членки. Като правило приносът на Съюза трябва да бъде изплащан по отношение на предвидени престации. Това ще улесни управлението на фонда, ще намали разходите за управление и ще ограничи процента на грешка.

Комисията ще изпълнява Европейския фонд за отбрана при пряко управление, за да се увеличат в максимална степен ефективността и ефикасността на изпълнението. Държавите членки ще участват активно в изпълнението на Европейския фонд за отбрана.

• Основни права

Повишаването на сигурността на гражданите на ЕС е гаранция за техните основни права.

Финансираните дейности ще съответстват на ангажиментите на Съюза в рамките на международни споразумения, а всички кандидатури за финансиране ще бъдат проверявани от експерти по етика.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предлаганите бюджетни средства за 2021—2027 г. са 13 000 000 000 EUR (по текущи цени), от които:

- 4 100 000 000 EUR — за „действия в областта на научните изследвания“;
- 8 900 000 000 EUR — за „действия в областта на развойната дейност“.

Въздействието върху периода на многогодишната финансова рамка по отношение на необходимия бюджет и човешки ресурси е описано подробно в законодателната финансова обосновка, приложена към предложението.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

• Планове за изпълнение и механизми за наблюдение, оценка и докладване

В законодателната финансова обосновка са посочени необходимите ресурси в структурите на Комисията за изпълнение на фонда. Ако разходната ефективност бъде потвърдена от анализ на разходите и ползите, фондът може да бъде управляван от изпълнителна агенция на Комисията.

Предлага се схема за мониторинг, която да подпомага отчитането на качеството на изпълнението и оценката. Резултатите ще се постигат постепенно. Информацията от мониторинга ще се отнася до:

- показатели за вложените ресурси (например брой и видове проекти) в началните години;
- показатели за крайните продукти към средата на програмния период (в зависимост от продължителността на проектите);
- показатели за резултати (например последващи поръчки от страна на държавите членки и партньорите) през по-късните години на фонда.

Оценките ще бъдат извършвани в съответствие с точки 22 и 23 от междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г.⁵, в което трите институции потвърдиха, че оценките на съществуващото законодателство и политика следва да осигуряват основа за оценка на въздействието на вариантите за по-нататъшни действия. Оценките ще определят въздействието на програмата на място въз основа на програмните показатели/цели и подробен анализ на степента, до която програмата може да се счита за релевантна, ефективна, ефикасна, осигуряваща достатъчна добавена стойност за ЕС и е съгласувана с другите политики на ЕС. Те ще включват извлечените поуки, за да се идентифицират всички недостатъци/проблеми или потенциал за по-нататъшно подобряване на действията или техните резултати и ще помогнат да се извлече максимална полза от тяхното използване/въздействие.

Когато има на разположение достатъчно информация и не по-късно от четири години след началото на изпълнение, ще бъде извършена междинна оценка на фонда във връзка с неговото изпълнение, като успоредно с нея ще бъдат извършени последващите оценки на подготвителното действие за свързаните с отбраната научни изследвания и на Европейската програма за промишлено развитие в областта.

Комисията ще направи окончателна оценка в края на периода на изпълнение, когато повечето проекти са завършени.

⁵ Междуинституционално споразумение между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г. ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1—14.

Интегриране на свързаните с климата въпроси

В предложението на Комисията за многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. беше определена по-амбициозна цел за интегриране на действията по климата във всички програми на ЕС, с обща цел 25 % от разходваните от ЕС средства да допринасят за целите, свързани с изменението на климата. Приносът на този фонд за постигането на тази обща цел ще бъде проследяван чрез система на ЕС от екологични параметри с подходяща степен на подробност, включително използването на по-точни методики, когато такива са на разположение. Комисията ще продължи да представя информацията всяка година по отношение на бюджетните кредити за поети задължения в контекста на годишния проектобюджет.

С цел да се подкрепи пълното използване на потенциала на Европейския фонд за отбрана за допринасяне за постигането на целите в областта на климата Комисията ще се стреми да набележи съответни дейности по време на подготовката, изпълнението, прегледа и оценката на фонда.

- **Дата на прилагане**

В настоящото предложение се предвижда дата на прилагане 1 януари 2021 г.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Европейски фонд за отбрана

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 173, параграф 3, член 182, параграф 4, член 183 и член 188, втората алинея от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) В Европейския план за действие в областта на отбраната, приет на 30 ноември 2016 г., Комисията пое ангажимент да допълни, мобилизира и консолидира съвместните усилия на държавите членки за развитие на технологичните и промишлените отбранителни способности, с което да отговори на предизвикателствата в областта на сигурността, както и да стимулира изграждането на конкурентоспособна, иновативна и ефикасна европейска отбранителна промишленост. По-специално, тя предложи създаването на Европейски фонд за отбрана („фонда“), който да подпомага инвестициите в съвместни научни изследвания и съвместното разработване на отбранителни продукти и технологии, като по този начин способства за синергиите и ефективността на разходите, и да насърчава съвместното закупуване и поддръжка от страна на държавите членки на отбранително оборудване. Очаква се фондът да допълни националното финансиране, което вече се използва за тази цел, и да послужи като стимул за държавите членки да сътрудничат помежду си и да инвестират повече в отбраната. Фондът ще подкрепя сътрудничеството през пълния цикъл на отбранителните продукти и технологии.
- (2) Очаква се фондът да допринесе за изграждането на стабилна, конкурентоспособна и иновативна промишлена и технологична база в сектора на отбраната и да се развива в непрекъсната взаимовръзка с инициативите на Съюза за по-добре интегриран европейски отбранителен пазар, и по-специално що се отнася до двете директиви на ЕС⁶

⁶ Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, вътре в Общността (ОВ L 146, 10.6.2009 г., стр. 1); Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно координирането на процедурите за възлагане

относно възлагането на поръчки и относно трансфера на продукти в сектора на отбраната, приети през 2009 г.

- (3) В духа на един интегриран подход и с цел да се допринесе за укрепване на конкурентоспособността и на капацитета за иновации на отбранителната промишленост на Съюза, следва да се създаде Европейски фонд за отбрана. Фондът следва да има за цел да укрепи конкурентоспособността, иновациите, ефикасността и автономността на отбранителната промишленост на Съюза, като по този начин допринесе за стратегическата автономност на Съюза чрез подпомагане на трансграничното сътрудничество между държавите членки и между предприятия, научноизследователски центрове, национални администрации, международни организации и университети, както на етапа на научните изследвания, така и на етапа на разработката на отбранителни продукти и технологии. С цел постигане на повече новаторски решения и отворен вътрешен пазар фондът следва да подпомага трансграничното участие на малки и средни предприятия (МСП) и дружества със средна пазарна капитализация в областта на отбраната.
- (4) Етапът на научните изследвания е елемент от решаващо значение, тъй като обуславя капацитета на европейската промишленост и автономността на европейската промишленост, що се отнася до разработката на продуктите, и независимостта на държавите членки в качеството им на крайни ползватели на продуктите на отбранителната промишленост. Етапът на научните изследвания, който е свързан с развитието на отбранителните способности, може да включва значителни рискове, свързани по-специално с ниската степен на развитие и революционния потенциал на технологиите. Етапът на развойната дейност, който следва етапа на научните изследвания и технологии, също е свързан със значителни рискове и разходи, които застрашават по-нататъшното използване на резултатите от научните изследвания и оказват неблагоприятно въздействие върху конкурентоспособността и иновациите на отбранителната промишленост на Съюза.
- (5) Фондът не следва да подпомага чисто фундаменталните научни изследвания, които фактически следва да бъдат подкрепяни от други схеми, но може да оказва подкрепа за фундаментални научни изследвания с отбранителна насоченост, които евентуално могат да послужат като основа за намирането на решение на съществуващи или бъдещи проблеми или възможности.
- (6) Фондът може да предоставя подкрепа за действия, свързани както с нови продукти и технологии, така и с усъвършенстването на съществуващи продукти и технологии, когато върху използването на вече съществуваща информация, необходима за изпълнение на действието по усъвършенстване, не е наложено ограничение от страна на неасоциирани трети държави или субекти от неасоциирани трети държави. Следва да се изисква от правните субекти, когато подават заявление за финансиране от Съюза, да предоставят необходимата информация, за да се установи липсата на ограничения. В отсъствието на такава информация финансирането от Съюза не следва да бъде възможно.

на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагащи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността (ОВ L 216, 20.8.2009 г., стр. 76).

- (7) За да се гарантира, че при прилагането на настоящия регламент Съюзът и неговите държави членки спазват своите международни задължения, действията, свързани с продукти или технологии, чието използване, разработка или производство са забранени от международното право, не следва да получават финансиране по линия на фонда. Във връзка с това допустимостта на действия, свързани с нови отбранителни продукти или технологии, като тези, които са специално разработени за извършване на смъртоносни нападения без човешки контрол върху решенията за предприемане на бойни действия, също следва да бъде съобразена с развитието на международното право.
- (8) Трудното постигане на съгласие по консолидирани изисквания, отнасящи се до отбранителните способности, и общи технически спецификации или стандарти е пречка за трансграничното сътрудничество между държавите членки и между правните субекти, установени в различни държави членки. Липсата на подобни изисквания, спецификации и стандарти доведе до още по-голяма раздробеност на сектора на отбраната, техническа сложност, забавяния и прекомерни разходи, както и до намаляване на оперативната съвместимост. Постигането на съгласие по общи технически спецификации следва да бъде предварително условие за дейностите, предполагащи по-високо равнище на технологична готовност. Дейностите на държавите членки, които водят до общи изисквания във връзка с отбранителните способности, проучванията в тяхна подкрепа, както и действията, целящи да подпомогнат постигането на общо определение на техническите спецификации или стандарти, също следва да бъдат допустими за подкрепа по линия на фонда.
- (9) Тъй като целта на фонда е да оказва подкрепа на конкурентоспособността на отбранителната промишленост на Съюза и на иновациите в нея, като придава ефект на ливъридж на основаните на сътрудничество в областта на отбраната научни и технологични дейности, и същевременно ги допълва, а също като ограничава рисковете, присъщи на етапа на разработване на съвместни проекти, действията, свързани с научни изследвания и разработването във връзка с даден отбранителен продукт или технология, следва да бъдат допустими за такава подкрепа. Това ще важи и за усъвършенстването, включително от гледна точка на оперативната съвместимост, на съществуващи отбранителни продукти и технологии.
- (10) Тъй като фондът по-специално има за цел да активизира сътрудничеството между правните субекти и държавите членки в цяла Европа, дадено действие следва да бъде допустимо за финансиране само ако се изпълнява в сътрудничество между най-малкото три правни субекта, установени в поне три различни държави членки и/или асоциирани държави. Най-малкото три от тези отговарящи на условията за финансиране правни субекти, установени в поне две различни държави членки и/или асоциирани държави, следва да не бъдат фактически контролирани — било то пряко или косвено — от същия субект, нито взаимно да се контролират. С цел стимулиране на сътрудничеството между държавите членки фондът може да подпомага съвместни обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий.

- (11) По силата на [позоваването да се актуализира съобразно ново решение относно ОСТ: член 94 от Решение 2013/755/ЕС на Съвета⁷] субекти, установени в отвъдморски страни и територии (ОСТ), отговарят на условията за финансиране при спазване на правилата и целите на фонда и на евентуалните договорености, приложими по отношение на държавата членка, с която е свързана съответната ОСТ.
- (12) Тъй като фондът има за цел да укрепи конкурентоспособността, ефикасността и автономността на отбранителната промишленост на Съюза, само субекти, които са установени в Съюза или в асоциирани държави и не подлежат на контрол от страна на неасоциирани трети държави или субекти от неасоциирани трети държави, следва по принцип да отговарят на условията за подкрепа. Освен това, за да се гарантира защитата на основните интереси на Съюза и на неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, инфраструктурата, съоръженията, активите и ресурсите, използвани от получателите и техните подизпълнители при ползващи се с подкрепата на фонда действия, следва да не се намират на територията на неасоциирани трети държави.
- (13) При определени обстоятелства, ако това е необходимо за постигане на целите на действието, следва да бъде възможно да се прибегне до дерогация от принципа, според който получателите и техните подизпълнители следва да не подлежат на контрол от страна на неасоциирани трети държави или субекти от неасоциирани трети държави. С оглед на това, правните субекти, установени в Съюза, които са контролирани от неасоциирана трета държава или субект от неасоциирана трета държава, могат да отговарят на условията за финансиране, ако са изпълнени специфични и строги условия, свързани с интересите на Съюза и на неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната. Участието на тези субекти следва да не противоречи на целите на фонда. Заявителите следва да предоставят цялата значима информация относно инфраструктурата, съоръженията, активите и ресурсите, които ще се използват по време на действието.
- (14) Когато консорциум желае да участва в допустимо действие, а финансовата помощ от Съюза е под формата на безвъзмездни средства, консорциумът следва да назначи един от своите членове за координатор, който ще бъде основното лице за връзка.
- (15) Когато подкрепяно от фонда действие в областта на развойната дейност е управлявано от ръководител на проект, назначен от държави членки или асоциирани държави, Комисията следва да информира ръководителя на проекта, преди да извърши плащането към получателя, за да може ръководителят на проекта да се увери, че получателите са спазили сроковете. При определени обстоятелства ръководителят на проект може да представи на Комисията своите забележки по отношение на напредъка по действието, така че Комисията да може да провери дали са изпълнени условията за извършване на плащането.
- (16) За да се гарантира, че финансираните действия са финансово жизнеспособни, е необходимо бенефициерите да удостоверят, че разходите за действието, които не са обхванати от финансирането на Съюза, са покрити от други източници на финансиране.

⁷ Решение 2013/755/ЕС на Съвета от 25 ноември 2013 г. за асоцииране на отвъдморските страни и територии към Европейския съюз („Решение за отвъдморско асоцииране“) (ОВ L 344, 19.12.2013 г., стр. 1).

- (17) Различни видове финансови механизми следва да бъдат на разположение на държавите членки с оглед съвместното развитие и придобиване на отбранителни способности. Разработеният от Комисията финансов инструментариум следва да осигури различните видове схеми, които държавите членки могат да използват за справяне с финансовите предизвикателства пред съвместната разработка и закупуване. Използването на тези финансови механизми би могло допълнително да насърчи стартирането на съвместни проекти в областта на отбраната и да повиши ефективността на разходите за отбрана, включително за проектите, подпомагани по линия на Европейския фонд за отбрана.
- (18) Предвид спецификата на отбранителната промишленост, в която търсенето е почти изключително от държавите членки и асоциираните държави, които също така контролират всяко придобиване на свързани с отбраната продукти и технологии, включително износа, секторът на отбраната функционира по уникален начин и не се придържа към обичайните правила и бизнес модели, на които се подчиняват по-традиционните пазари. Поради това секторът не е в състояние самостоятелно да финансира крупни научноизследователски и развойни проекти и държавите членки и асоциираните държави са тези, които по принцип финансират изцяло всички разходи за НИРД. За да бъдат постигнати целите на фонда, по-специално за стимулиране на сътрудничеството между дружества от различни държави членки и асоциирани държави, и предвид спецификата на сектора на отбраната, е целесъобразно да бъдат покрити до 100 % от допустимите разходи за действия, изпълнявани преди етапа на разработване на прототип.
- (19) Етапът на разработване на прототип е етап от решаващо значение, по време на който държавите членки или асоциираните държави обикновено вземат решение относно консолидираните си инвестиции и стартират процеса на придобиване на своите бъдещи отбранителни продукти или технологии. Това е причината, поради която именно на този етап държавите членки и асоциираните държави се споразумяват във връзка с необходимите ангажименти, в т.ч. по отношение на подялбата на разходите и собствеността върху проекта. За да се осигури кредитбилността на техния ангажимент, финансовата помощ на Съюза по линия на фонда по принцип следва да не превишава 20 % от допустимите разходи.
- (20) За действия на по-късен етап от етапа на разработване на прототип следва да се предвиди финансиране в размер до 80 %. Тези действия, макар и да са по-близо до финализирането на продукта и технологията, все още могат да предполагат значителни разходи.
- (21) Заинтересованите страни в сектора на отбраната са изправени пред специфични непреки разходи, като например разходите, свързани със сигурността. Освен това заинтересованите страни работят на специфичен пазар, където, ако няма никакво търсене от страна на купувачите, те няма как да си възстановят разходите за научноизследователска и развойна дейност, за разлика от гражданския сектор. Поради това е оправдано да се позволи единна ставка в размер на 25 %, а също така да се предвиди възможността на проектна основа да се начисляват непреките разходи, изчислени в съответствие с обичайните счетоводни практики на бенефициерите, ако тези практики са приети от националните органи по сравними схеми за финансиране на национално равнище и са били съобщени на Комисията. Отговорният разпоредител с бюджетни кредити следва да обоснове решението си да приеме за допустими непреките разходи извън единната ставка от 25 % в работната програма или в поканата за представяне на предложения.

- (22) За да се гарантира, че финансираните действия ще допринесат за конкурентоспособността и ефикасността на европейската отбранителна индустрия, е важно държавите членки вече да обмислят съвместното придобиване на крайния продукт или съвместното използване на технологията, по-специално чрез съвместна трансгранична обществена поръчка, в рамките на която държавите членки заедно организират своите процедури за възлагане на обществени поръчки, в частност като използват централен орган за покупки.
- (23) Насърчаването на иновациите и технологичното развитие в отбранителната промишленост на Съюза следва да бъде съобразено с интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната. Съответно приносът на действието за тези интереси и за съвместно договорените от държавите членки приоритети по отношение на научните изследвания в областта на отбраната и по отношение на отбранителните способности следва да бъде един от критериите за отпускане на финансиране. В рамките на Съюза общите слабости в областта на свързаните с отбраната научни изследвания и на отбранителните способности се установяват в рамките на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), по-специално благодарение на всеобхватната стратегическа изследователска програма и плана за развитие на способностите. Други процедури в Съюза, като координираният годишен преглед на отбраната и постоянното структурирано сътрудничество, ще подпомогнат изпълнението на съответните приоритети посредством очертаване и стимулиране на възможностите за засилено сътрудничество с оглед постигане на равнището на амбиция на ЕС в областта на сигурността и отбраната. Когато е целесъобразно, също така могат да бъдат взети предвид определени регионални и международни приоритети, включително такива в рамките на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО), ако са в съответствие с приоритетите на Съюза и не пречат участието на която и да било държава членка или асоциирана държава, при едновременно отчитане на необходимостта да се избягва излишното дублиране.
- (24) Допустимите действия, разработени в контекста на постоянното структурирано сътрудничество (ПСС), вписващо се в институционалната рамка на Съюза, би трябвало да гарантират трайно укрепване на сътрудничеството между правните субекти в различните държави членки и по този начин пряко да допринесат за постигането на целите на фонда. Съответно, ако бъдат избрани, такива проекти следва да бъдат допустими за финансиране с по-висок процент.
- (25) Комисията ще вземе под внимание другите дейности, финансирани по линия на рамковата програма „Хоризонт Европа“, за да се избегне ненужното дублиране и да се гарантира взаимното обогатяване между гражданските научни изследвания и научните изследвания в областта на отбраната.
- (26) Киберсигурността и киберотбраната представляват предизвикателства, които с времето придобиват все по-важно значение. В тази връзка Комисията и върховният представител признаха необходимостта от установяване на синергии между действията в областта на киберотбраната, попадащи в обхвата на фонда, и инициативите на Съюза в областта на киберсигурността, като например обявените в съвместното съобщение относно киберсигурността. Европейският център за промишлени, технологични и изследователски експертни познания в областта на киберсигурността, чието създаване предстои, по-специално следва да търси синергии между гражданското и свързаното с отбраната измерение на киберсигурността. Той би могъл активно да подкрепя държавите членки и други заинтересовани страни, като предоставя експертни становища, споделя знания и улеснява сътрудничеството по отношение на проекти и действия, както и по

искане на държавите членки, и да действа като ръководител на проекти във връзка с Европейския фонд за отбрана,

- (27) Следва да се осигури интегриран подход чрез обединяване на дейностите, обхванати от Подготвителното действие за научни изследвания в областта на отбраната, предприето от Комисията, по смисъла на член [58, параграф 2, буква б)] от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/... на Европейския парламент и на Съвета („Финансовия регламент“), и от Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната, създадена с Регламент (ЕО) № ... на Европейския парламент и на Съвета, с цел да се хармонизират условията за участие, да се създаде по-съгласуван набор от инструменти, да се увеличи иновативното и икономическото въздействие, както и това на споделените усилия, като същевременно се избегнат ненужното дублиране и фрагментарността. Благодарение на този интегриран подход се очаква фондът да допринесе за по-доброто използване на резултатите от научните изследвания в областта на отбраната, като скъсява дистанцията между научните изследвания и развойната дейност, при същевременно отчитане на спецификата на сектора на отбраната, и насърчава всички форми на иновация, включително революционните иновации, допускащи възможността за провал.
- (28) Стратегическите цели на настоящия фонд ще се преследват също посредством финансови инструменти и бюджетни гаранции в рамките на компонента или компонентите на политиката [...] на фонда InvestEU.
- (29) Финансовата подкрепа следва да се използва за справяне със случаи на неефективност на пазара или с неоптимални по отношение на инвестициите ситуации по адекватен начин, без да се дублира или изтласква частното финансиране или да се нарушава конкуренцията на вътрешния пазар. Действията следва да имат отчетлива европейска добавена стойност.
- (30) Видовете финансиране и методите за изпълнение по настоящия Регламент следва да се избират в зависимост от възможностите им за осъществяване на специфичните цели на действията и за постигане на резултати, като се вземат предвид по-специално разходите за проверките, административната тежест и очакваният риск от неспазване. Това следва да включва разглеждане на възможността за използване на еднократни суми, единни ставки и единични разходи, както и на предвиденото в член [125, параграф 1] от Финансовия регламент финансиране, което не е свързано с разходите.
- (31) Комисията следва да изготвя годишни или многогодишни работни програми, съобразени с целите на програмата. При изготвянето на работната програма Комисията следва да бъде подпомагана от комитет на държавите членки. За да се използва експертният ѝ опит в сектора на отбраната, на Европейската агенция по отбрана ще бъде предоставен статут на наблюдател в комитета на държавите членки. Предвид спецификата на сектора на отбраната, Европейската служба за външна дейност също следва да взема участие в работата на комитета на държавите членки.
- (32) За да се осигурят единни условия за прилагането на настоящия регламент, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия по отношение на приемането на работната програма, както и във връзка с отпускането на финансиране за избраните действия в областта на развойната дейност. При изпълнението на действия в областта на

развойната дейност следва по-специално да бъде взета предвид спецификата на сектора на отбраната, а именно отговорността на държавите членки и/или асоциираните държави за процеса на планиране и придобиване. Тези изпълнителни правомощия следва да се упражняват в съответствие с Регламент (ЕС) [№ 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета]⁸.

- (33) С цел оказване на подкрепа за един отворен вътрешен пазар следва да бъде насърчавано участието на трансгранични МСП и дружества със средна пазарна капитализация, било като членове на консорциум, било като подизпълнители.
- (34) Комисията следва да се стреми да поддържа диалог с държавите членки и сектора, за да осигури успеха на фонда.
- (35) С настоящия регламент се определя финансов пакет за Европейския фонд за отбрана, който да представлява основната референтна сума по смисъла на [новото междуинституционално споразумение] между Европейския парламент, Съвета и Комисията относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление⁹ за Европейския парламент и за Съвета в рамките на годишната бюджетна процедура.
- (36) Финансовият регламент се прилага за фонда, освен ако е посочено друго. В него са определени правилата относно изпълнението на бюджета на Съюза, включително правилата относно безвъзмездните средства, наградите, поръчките, финансовата помощ, финансовите инструменти и бюджетните гаранции.
- (37) По отношение на настоящия регламент се прилагат хоризонталните финансови правила, приети от Европейския парламент и от Съвета на основание член 322 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Тези правила са установени във Финансовия регламент и определят по-специално процедурата за съставяне и изпълнение на бюджета чрез безвъзмездни средства, поръчки, награди, непряко изпълнение, и предвиждат проверки на отговорността на финансовите участници. Правилата, приети на основание член 322 от ДФЕС, касаят също така защитата на бюджета на Съюза в случай на широко разпространено незачитане на принципите на правовата държава в държавите членки, тъй като зачитането на тези принципи е съществена предпоставка за доброто финансово управление и за ефикасно финансиране от ЕС.
- (38) В съответствие с Финансовия регламент, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета¹⁰, Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета¹¹,

⁸ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

⁹ *Препратката трябва да се актуализира:* ОВ С 373, 20.12.2013 г., стр. 1. *Споразумението е достъпно на следния адрес:* http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2013:373:TOC

¹⁰ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

¹¹ Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1).

Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета¹² и Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета¹³ финансовите интереси на Съюза трябва да се защитават посредством пропорционални мерки, включително посредством предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности и измами, събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и, когато е целесъобразно, налагане на административни санкции. В съответствие по-специално с Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 и Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) може да извършва административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, за да установи дали е налице измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 Европейската прокуратура може да разследва и да преследва по наказателен ред измами и други престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета¹⁴. В съответствие с Финансовия регламент всички лица или субекти, получаващи средства от Съюза, оказват пълно сътрудничество за защита на финансовите интереси на Съюза, предоставят необходимите права и достъп на Комисията, на OLAF, на Европейската прокуратура и на Европейската сметна палата (ЕСП) и гарантират, че всички трети страни, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.

- (39) Трети държави, които са членове на Европейското икономическо пространство (ЕИП), могат да участват в програми на Съюза в рамките на сътрудничеството, установено по силата на Споразумението за ЕИП, в което се предвижда изпълнението на програмите да става с решение, прието съгласно посоченото споразумение. В настоящия регламент следва да се въведе специална разпоредба за предоставяне на необходимите права и достъп на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, за да могат те да упражняват в пълен обем съответните свои правомощия.
- (40) В съответствие с точки 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество, е необходимо настоящият регламент да се подложи на оценка въз основа на информацията, събрана посредством специфични изисквания за мониторинг, като същевременно се избягват свръхрегулирането и административната тежест, по-специално за държавите членки. Когато е целесъобразно, тези изисквания могат да включват измерими показатели, които да служат за основа за оценяване на въздействието на регламента по места. Комисията следва да извърши междинна оценка не по-късно от четири години след началото на изпълнението на фонда, а също и окончателна оценка в края на периода на изпълнение на фонда, като направи преглед на финансовите дейности с оглед на резултатите от финансово

¹² Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

¹³ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1).

¹⁴ Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29).

изпълнение и, доколкото е възможно в този момент, с оглед на тяхното въздействие. В доклада следва също така да се анализира трансграничното участие на МСП и на дружествата със средна пазарна капитализация в подкрепяните от фонда проекти, както и участието на МСП и на дружествата със средна пазарна капитализация в световната верига за създаване на стойност, Комисията може също така да предложи да бъдат внесени изменения в настоящия регламент, за да отговори на евентуално ново развитие по време на изпълнението на фонда.

- (41) Отчитайки колко важно е да се води борба с изменението на климата в съответствие с ангажиментите на Съюза за изпълнение на Парижкото споразумение и целите на ООН за устойчиво развитие, фондът ще допринесе за интегрирането на действието по климата в политиките на Съюза и за постигането на общата цел 25 % от бюджетните разходи на ЕС да са в подкрепа на целите в областта на климата. Съответните действия ще бъдат определени по време на подготовката и изпълнението на фонда и ще бъдат преразгледани в контекста на междинната му оценка.
- (42) Тъй като фондът оказва подкрепа на свързани с отбраната продукти и технологии само на етапа на научните изследвания и етапа на развойната дейност, по принцип Съюзът не би трябвало да се ползва с право на собственост или с права върху интелектуална собственост (ПИС) по отношение на продукти или технологии, които са резултат от финансираните действия, освен ако помощта от Съюза се предоставя чрез обществени поръчки. По отношение на действията в областта на научните изследвания обаче заинтересованите държави членки и асоциирани държави следва да разполагат с възможността да използват резултатите от финансираните действия и да участват в последваща, основана на сътрудничество между тях, развойна дейност; поради това следва да се разрешат дерогациите от този принцип.
- (43) Финансовата помощ от Съюза следва да не засяга трансфера на свързани с отбраната продукти в рамките на Съюза в съответствие с Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹⁵, нито износа на продукти, оборудване или технологии.
- (44) Използването на чувствителна информация, свързана с предходни знания, или достъпът на неоправомощени лица до чувствителни резултати, генерирани от изследователски проекти, може да се отрази неблагоприятно върху интересите на Съюза съюз или на една или повече от неговите държави членки. Поради това боравенето с поверителни данни и класифицирана информация следва да се подчинява на съответната нормативна уредба на Съюза, включително на вътрешните правила на институциите, като например Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията¹⁶.
- (45) За да може да се допълват или изменят показателите за пътищата на въздействие, когато това се счете за необходимо, на Комисията следва да се делегира правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Особено важно е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези

¹⁵ Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, вътре в Общността (ОВ L 146, 10.6.2009 г., стр. 1).

¹⁶ Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията от 13 март 2015 г. относно правилата за сигурност за защита на класифицираната информация на ЕС (ОВ L 72, 17.3.2015 г., стр. 53).

консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, залегнали в Междуетноститутуционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество. По-специално, с цел осигуряване на равностойно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

- (46) Комисията следва да управлява фонда при надлежно спазване на изискванията за поверителност и сигурност, по-специално що се отнася до класифицираната и чувствителната информация,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ДЯЛ I ОБЩОПРИЛОЖИМИ РАЗПОРЕДБИ ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И РАЗВОЙНАТА ДЕЙНОСТ

ГЛАВА I ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1 Предмет

С настоящия регламент се създава Европейският фонд за отбрана („фондът“).

С него се определят целите на фонда, бюджетът за периода 2021—2027 г., формите на финансиране от Съюза и правилата за предоставяне на такова финансиране.

Член 2 Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- (1) **„операции за смесено финансиране“** означава действия, подкрепени от бюджета на ЕС, включително в рамките на механизми за смесено финансиране по [член 2, параграф 6] от Финансовия регламент, при които се съчетават форми на неподлежаща на връщане подкрепа и/или финансови инструменти от бюджета на ЕС с форми на подлежаща на връщане подкрепа от финансови институции в областта на развитието или от други публични финансови институции, както и от търговски финансови институции и инвеститори;
- (2) **„контрол“** означава способността за упражняване на решаващо пряко или косвено влияние върху правен субект посредством един или повече междинни правни субекти;
- (3) **„действие в областта на развойната дейност“** означава всяко действие, заключаващо се предимно в дейности с отбранителна насоченост на етап развойна дейност, което обхваща нови продукти или технологии, или модернизирането на съществуващи такива, но без да включва производството или използването на оръжие;
- (4) **„революционна отбранителна технология“** означава технология, чието прилагане може радикално да промени представата за отбранителните действия и провеждането им;
- (5) **„изпълнителни управленски структури“** означава всеки или всички органи, назначени в съответствие с националното право, на които са възложени правомощия по определяне на стратегията, целите и цялостното ръководство на правния субект и които упражняват надзор и наблюдение над вземането на свързани с управлението решения;
- (6) **„правен субект“** означава физическо лице или юридическо лице, учредено и признато в това си качество съгласно националното, съюзното или международното право, което има правосубектност и може, действайки от свое име, да упражнява права и да поема задължения или, в съответствие с член [197, параграф 2, буква в)] от Финансовия регламент — субект, който няма правосубектност;

- (7) **„дружество със средна пазарна капитализация“** означава предприятие, което не е микро-, малко или средно предприятие (МСП) по смисъла на определението в Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията¹⁷ и е с до 3000 служители, като броят на служителите се изчислява в съответствие с членове 3, 4, 5 и 6 от дял I от приложението към същата препоръка;
- (8) **„обществена поръчка за продукти в предпазарен стадий“** означава обществена поръчка за научноизследователски и развойни услуги, предполагаща разпределяне на рисковете и ползите съобразно пазарните условия, както и поетапни конкурентни разработки в случаите на ясно разделяне на предоставените научноизследователски и развойни услуги от разработването на крайни продукти в търговски количества;
- (9) **„ръководител на проекти“** означава всеки възлагащ орган, установен в държава членка или асоциирана държава, създаден от държава членка или асоциирана държава, или група от държави членки и/или асоциирани държави, за управление на многонационални проекти за въоръжаване на постоянна или на *ad hoc* основа;
- (10) **„получател“** означава всеки правен субект, получаващ финансиране по линия на този фонд;
- (11) **„действие в областта на научните изследвания“** означава всяко действие, заключаващо се в научни изследвания, изключително фокусирани върху отбранителни приложения;
- (12) **„резултати“** означава всеки материален или нематериален ефект от действието, като например данни, ноу-хау или информация, независимо от тяхната форма или естество и независимо дали могат да бъдат обект на закрила, както и всички права, свързани с тях, в т.ч. и правата върху интелектуална собственост;
- (13) **„специален доклад“** означава специфична предвидена престация на действие в областта на научните изследвания, обобщаващ резултатите от него, предоставяйки изчерпателна информация относно основните принципи, целите, действителните резултати, основни свойства, извършените изпитвания, потенциалните ползи, потенциалните отбранителни приложения и очаквания експлоатационен път на научните изследвания.
- (14) **„системен прототип“** означава образец на продукт или технология, който показва резултатите от функционирането на елемента в оперативна среда;
- (15) **„трета държава“** означава държава, която не е членка на Съюза;
- (16) **„неасоциирана трета държава“** означава трета държава, която не е асоциирана държава в съответствие с член 5;
- (17) **„субект от неасоциирана трета държава“** означава правен субект, установен в неасоциирана трета държава или чиито изпълнителни управленски структури се намират в неасоциирана трета държава.

¹⁷ Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36).

Член 3

Цели на фонда

1. Общата цел на фонда е да насърчава конкурентоспособността, ефикасността и капацитета за иновации на европейската отбранителна промишленост, като оказва подкрепа за съвместните действия и трансграничното сътрудничество между правните субекти на цялата територия на Съюза, в т.ч. МСП и дружествата със средна пазарна капитализация, както и като стимулира по-доброто оползотворяване на потенциала на промишлеността за иновации, научни изследвания и технологично развитие, на всеки етап от промишления жизнен цикъл, и по този начин допринася за стратегическата автономност на Съюза. Фондът следва също така да допринесе за свободата на действие на Съюза и неговата автономност, по-специално в технологически и промишлен аспект.
2. Фондът има следните конкретни цели:
 - а) да оказва подкрепа за съвместни научноизследователски проекти, които биха могли значително да подобрят ефикасността при използването на бъдещите способности, която подкрепа има за цел в максимална степен да поощрява иновациите и въвеждането на нови отбранителни продукти и технологии, включително на революционни такива;
 - б) да оказва подкрепа за съвместни развойни проекти, свързани с отбранителни продукти и технологии, съответстващи на приоритетите в областта на отбранителните способности, по които държавите членки са постигнали общо съгласие в рамките на общата външна политика и политиката на сигурност, като по този начин допринася за по-голяма ефикасност на разходите за отбрана в рамките на Съюза, постигане на по-големи икономии от мащаба, намаляване на риска от ненужно дублиране, а оттам и за намаляване на фрагментарността на отбранителните продукти и технологии в целия Съюз. В крайна сметка фондът ще доведе до по-голяма оперативна съвместимост на способностите на държавите членки.

Член 4

Бюджет

1. Финансовият пакет за целите на изпълнението на Европейския фонд за отбрана в периода 2021—2027 г. е в размер на 13 000 000 000 EUR по текущи цени
2. Индикативното разпределение на сумата, посочена в параграф 1, е, както следва:
 - а) до 4 100 000 000 EUR — за „действия в областта на научните изследвания“;
 - б) до 8 900 000 000 EUR — за „действия в областта на развойната дейност“.
3. Сумата, посочена в параграф 1, може да бъде използвана за техническа и административна помощ във връзка с изпълнението на фонда, като например подготвителни, мониторингови, контролни, одитни и оценителни дейности, включително корпоративните информационни системи.
4. До 5 % от финансовия пакет по параграф 1 е предназначен за подкрепа на революционни технологии в областта на отбраната.
5. Финансовите средства, които са отпуснати на държавите членки при споделено управление, при поискване от тяхна страна могат да бъдат прехвърлени във фонда. Комисията ще изпълнява бюджета, що се отнася до тези средства, пряко в съответствие

с [член 62, параграф 1, буква а)] от Финансовия регламент. Когато е възможно, тези средства се използват в полза на съответната държава членка.

Член 5 *Асоциирани държави*

Фондът е отворен за държави — членки на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ), които са членки на Европейското икономическо пространство (ЕИП), в съответствие с условията, определени в Споразумението за ЕИП.

Член 6 *Подкрепа за революционни технологии в областта на отбраната*

1. Комисията отпуска финансиране, като прибегва до открити и публични консултации в областите на интервенция, определени в работните програми.
2. Комисията може за всеки един случай поотделно да намери най-подходящата форма на финансиране за целите на финансирането на иновативни решения.

Член 7 *Етични аспекти*

1. Действията по линия на фонда се осъществяват при спазване на етичните принципи и на националните, съюзните и международните норми в тази област.
2. Предложенията систематично се подлагат на преглед, за да се установи кои точно действия повдигат сложни или сериозни етични въпроси и съответно да бъдат подложени на оценка техните етични аспекти. Прегледите и оценките на етичните аспекти се извършват от Комисията със съдействието на експерти по етичните въпроси в областта на отбраната. Комисията гарантира в рамките на възможното прозрачността на процедурите по етични въпроси.
3. Преди началото на съответните дейности, участващите в действието субекти се снабдяват с всички разрешения или други задължителни документи от компетентните национални или местни комисии по етичните въпроси, или други органи, като например органите за защита на данните. Документите се съхраняват в досието и се предават на Комисията.
4. При необходимост Комисията извършва проверки, касаещи етичните аспекти, по време на изпълнението на действието. Комисията извършва проверките по сериозни или сложни етични въпроси със съдействието на експерти по етичните въпроси в областта на отбраната.
5. Действията, които не са приемливи от етични съображения, могат да бъдат отхвърлени или прекратени по всяко време.

ГЛАВА II

ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ

Член 8

Изпълнение и форми на финансиране от ЕС

1. Фондът се изпълнява при пряко управление в съответствие с Финансовия регламент.
2. Фондът може да предоставя финансиране под всяка една от формите, предвидени във Финансовия регламент, по-специално безвъзмездни средства, награди и обществени поръчки. Той може също така да предоставя финансиране под формата на финансови инструменти в рамките на операции за смесено финансиране.

Член 9

Кумулативно, допълващо и комбинирано финансиране

1. Действие, за което е получено финансиране по линия на друга програма на Съюза, също така може да получи финансиране по линия на фонда, при условие че това финансиране не покрива същите разходи. Спрямо финансирането, което всяка програма/всеки фонд на Съюза предоставя за това действие, се прилагат нейните/неговите собствени правила. Кумулативното финансиране не надхвърля общия размер на допустимите разходи за действието, като подкрепата от страна на различните програми на Съюза може да бъде изчислена на пропорционална основа в съответствие с документите, в които са предвидени условията за тази подкрепа.
2. Действията, които са удостоени със знак за високи постижения или които в съпоставителен план отговарят едновременно на следните условия:
 - а) били са подложени на оценка в рамките на покана за представяне на предложения по линия на фонда;
 - б) съответстват на минималните изисквания за качество на тази покана за представяне на предложения;
 - в) не могат да бъдат финансирани по линия на тази покана за представяне на предложения поради бюджетни ограничения,

могат да получават подкрепа по линия на Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския социален фонд или Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони в съответствие с член [65], параграф 5 от Регламент (ЕС) XX [Регламента за общоприложимите разпоредби] и член [8] от Регламент (ЕС) XX [Финансиране, управление и мониторинг на общата селскостопанска политика], при условие че тези действия са съвместими с целите на съответната програма. Приложими са правилата на фонда, който предоставя финансовата подкрепа.

ГЛАВА III БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА

Член 10

Субекти, отговарящи на условията за финансиране

1. Заявителите и техните подизпълнители отговарят на условията за финансиране, ако са установени в Съюза или в асоциирана държава, изпълнителните им управленски структури се намират в Съюза или в асоциирана държава, и не се намират под контрола на неасоциирана трета държава или на субект от неасоциирана трета държава.
2. Чрез дерогация от параграф 1 заявител, който е установен в Съюза или в асоциирана държава и се намира под контрола на неасоциирана трета държава или на субект от неасоциирана трета държава, може да отговаря на условията за финансиране, ако това е необходимо за постигането на целите на действието и при условие че участието му не застрашава интересите на Съюза и на неговите държавите членки в областта на сигурността. С цел да се осигури защитата на интересите на Съюза и на неговите държави членки в областта на сигурността, поканата за представяне на предложения съдържа изискването заявителят да предостави информация, доказваща по-специално, че:
 - а) контролът върху заявителя няма да бъде упражняван по начин, който ограничава под каквато и да било форма способността му да изпълнява и завърши действието;
 - б) ще бъде предотвратен достъпът на неасоциирани трети държави или на субекти от неасоциирани трети държави до класифицирана и неклассифицирана чувствителна информация, свързана с действието, както и че участващите в действието лица ще разполагат с национално удостоверение за надеждност от гледна точка на сигурността, издадено от държава членка или асоциирана държава;
 - в) резултатите от действието остават за бенефициера и не подлежат на контрол или ограничения от страна на неасоциирани трети държави или други субекти от неасоциирани трети държави по време на действието и в течение на определен период след неговото завършване.
3. Цялата инфраструктура и всички съоръжения, активи и ресурси, използвани в рамките на действията, финансирани по линия на фонда, се намират на територията на Съюза или на асоциирани държави. Освен това при изпълнението на допустимо действие бенефициерите и техните подизпълнители си сътрудничат само с правни субекти, които са установени в Съюза или в асоциирана държава и не се намират под контрола на неасоциирани трети държави или на субекти от неасоциирани трети държави.
4. Чрез дерогация от параграф 3 участващите в действието бенефициери и подизпълнители могат да използват своите активи, инфраструктура, съоръжения и ресурси, разположени или държани на територията на неасоциирана трета държава, ако това е необходимо за постигане на целите на действието и при условие че това няма да застраши сигурността на Съюза и на неговите държави членки. При същите условия, при изпълнение на допустимо действие бенефициерите и техните подизпълнители могат да си сътрудничат със субект, установен в неасоциирана трета държава.

Разходите, свързани с използването на тази инфраструктура, съоръжения, активи или ресурси и с това сътрудничество, не са допустими по линия на фонда.

5. С цел да се осигури защитата на интересите на Съюза и на неговите държави членки в областта на сигурността, в поканата за представяне на предложения или в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства се уточняват и други условия. Тези условия касаят по-специално разпоредбите относно собствеността върху резултатите от действието и достъпа до класифицирана и неклассифицирана чувствителна информация, а също така гаранциите за сигурност на доставките.
6. Заявителите предоставят цялата относима информация, необходима за оценяване на критериите за допустимост и на условията, посочени в параграфи 1—4.
7. Заявленията, във връзка с които се изисква да бъдат извършени проверките, предвидени в параграф 2 или 4, могат да бъдат подавани единствено със съгласието на държавата членка или асоциираната държава, в която е установен заявителят.
8. В случай на настъпила промяна по време на изпълнението на действие, която би могла да постави под въпрос спазването на тези критерии и условия, бенефициерът уведомява Комисията, която преценява дали тези критерии и условия са все още изпълнени и проучва потенциалното въздействие върху финансирането на действието.
9. За целите на настоящия член, под „подизпълнители“ се разбират подизпълнителите, които са в преки договорни отношения с даден бенефициер, другите подизпълнители, на които се отпускат поне 10 % от общия размер на допустимите разходи за действието, и подизпълнителите, които може да се нуждаят от достъп до класифицирана информация по смисъла на Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията за целите на изпълнението на действието.

Член 11

Допустими действия

1. Допустими за финансиране са само действия, с които се постигат целите, посочени в член 3.
2. Фондът предоставя подкрепа за действия, обхващащи както нови продукти и технологии, така и усъвършенстването на съществуващи продукти и технологии, при които използването на вече съществуваща информация, необходима за целите на усъвършенстването, не е — било то пряко или непряко — предмет на ограничение от страна на неасоциирани трети държави или субекти от неасоциирани трети държави.
3. Допустимото действие се отнася до един или повече от следните елементи:
 - а) дейности, насочени към създаване, укрепване и подобряване на нови знания и отбранителни технологии, които могат да имат значими последици в областта на отбраната;
 - б) дейности, насочени към увеличаване на оперативната съвместимост и на устойчивостта, включително към сигурното генериране на данни и сигурния обмен на данни, овладяване на критичните отбранителни технологии, укрепване на сигурността на доставките или създаване на условия за ефикасното използване на резултатите за целите на отбранителни продукти и технологии;
 - в) проучвания, като например проучвания за осъществимост с цел да се проучи осъществимостта на нова или усъвършенствана технология, продукт, процес, услуга, решение или статистически данни за отбранителната промишленост и проекти за организиране на събирането на данни;

- г) проектиране на отбранителен продукт, материален или нематериален компонент или технология, както и определяне на техническите спецификации за проектирането, които може да включват частични изпитвания за намаляване на риска в промишлена или представителна среда;
 - д) разработване на модел на отбранителен продукт, материален или нематериален компонент или технология, който е в състояние да покаже резултатите от функционирането на елемента в оперативна среда (системен прототип);
 - е) изпитване на отбранителен продукт, материален или нематериален компонент или технология;
 - ж) атестация на отбранителен продукт, материален или нематериален компонент или технология. Атестацията представлява цялостният процес, чрез който се демонстрира, че проектирането на даден отбранителен продукт, материален или нематериален компонент или технология отговаря на определените изисквания. Този процес осигурява обективни доказателства за това, че са изпълнени специфични изисквания на проектирането;
 - з) сертифициране на отбранителен продукт, материален или нематериален компонент или технология. Сертифицирането е процесът, чрез който национален орган удостоверява, че отбранителният продукт, материалният или нематериалният компонент или технологията е в съответствие с приложимите регламенти;
 - и) разработване на технологии или активи, които увеличават ефикасността през целия жизнен цикъл на отбранителните продукти и технологии.
 - й) дейности за разпространение на резултатите, прояви за установяване на контакти и дейности за повишаване на осведомеността.
4. Освен ако не е предвидено друго в работната програма, посочена в член 27, действието се предприема в сътрудничество между най-малко три правни субекта, установени в най-малко три различни държави членки и/или асоциирани държави. Поне три от тези отговарящи на условията за финансиране субекти, установени в най-малко две държави членки и/или асоциирани държави, не могат да са фактически контролирани — било то пряко или косвено — от същия субект, нито взаимно да се контролират, през целия период на изпълнение на действието.
5. Параграф 4 не се прилага за действията, посочени в параграф 3, букви в) и й) и за действията, посочени в член 6.
6. Действията за разработване на продукти и технологии, чиято употреба, разработване или производство са забранени от приложимото международно право, не са допустими.

Член 12

Процедура за подбор и за отпускане на финансирането

1. Безвъзмездни средства могат да бъдат отпускани — без публикуване на покана за представяне на предложения — на правните субекти, определени в работната програма в съответствие с член [195, буква д)] от Финансовия регламент.
2. Комисията отпуска финансирането за избраните действия след всяка покана за представяне на предложения или като приложи член [195, буква д)] от Финансовия регламент.

3. При отпускането на финансиране за действия в областта на развойната дейност Комисията действа чрез актове за изпълнение, приемани в съответствие с процедурата по член 28, параграф 2.

Член 13
Критерии за отпускане

1. Всяко предложение се оценява въз основа на следните критерии:
- а) принос към върховите постижения или потенциал за революционен пробив в областта на отбраната, който се установява по-специално чрез изтъкване на значителните предимства на очакваните резултати от предложеното действие пред съществуващите продукти или технологии;
 - б) принос към иновациите и технологичното развитие на европейската отбранителна промишленост, по-специално като се покаже, че предложеното действие включва новаторски или чисто нови подходи и концепции, перспективни нови технологични подобрения или прилагането на технологии или концепции, които преди това не са били прилагани в отбранителния сектор;
 - в) принос към конкурентоспособността на европейската отбранителна промишленост, по-специално чрез създаване на нови пазарни възможности и ускоряване растежа на дружествата в целия Съюз;
 - г) принос за интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната в съответствие с приоритетите, посочени в член 3, параграф 2, а когато е целесъобразно — и с тези, залегнали в регионалните и международните споразумения за сътрудничество;
 - д) принос за установяването на ново трансгранично сътрудничество между правни субекти, по-специално за МСП, които са установени в държави членки и/или асоциирани държави, различни от тези, в които са установени субектите от консорциума, които не са МСП;
 - е) качество и ефикасност на изпълнението на действието.
2. В съответствие с параграф 1, буква г) могат да бъдат взети под внимание регионални и международни приоритети, по-специално за да се избегне ненужно дублиране, при условие че те служат на интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната и не изключват участието на никоя държава членка.

Член 14
Проценти на съфинансиране

1. Фондът може да финансира до 100 % от допустимите разходи за дадено действие, без да се засяга принципът на съфинансиране.
2. Чрез дерогация от параграф 1:
- а) за действия по член 11, параграф 3, буква д) финансовата помощ от фонда не надхвърля 20 % от допустимите разходи за действието;
 - б) за действия по член 11, параграф 3, букви е)—и) финансовата помощ от фонда не надхвърля 80 % от допустимите разходи за действието.

3. За действията в областта на развойната дейност, процентът на финансиране се увеличава в следните случаи:
- а) действие, осъществявано в контекста на постоянното структурирано сътрудничество, установено по силата на Решение (ОВППС) 2017/2315 на Съвета от 11 декември 2017 г., може да се ползва от процент на финансиране, увеличен с допълнителни 10 процентни пункта;
 - б) в случай на консорциум, същият се ползва от процент на финансиране, увеличен с определен брой процентни пунктове, равняващ се на процента от общия размер на допустимите разходи, отпуснат за МСП, установени в държава членка или в асоциирана държава, различна от тези, в които са установени членовете на консорциума, които не са МСП;
 - в) в случай на консорциум, същият се ползва от процент на финансиране, увеличен с определен брой процентни пунктове, равняващ се на една четвърт от процента от общия размер на допустимите разходи, отпуснат на дружества със средна пазарна капитализация, установени в държава членка или в асоциирана държава, различна от тези, в които са установени другите членове на консорциума, които не са нито МСП, нито предприятия със средна капитализация;
 - г) общото увеличение на процента на финансиране на едно действие не надвишава 30 процентни пункта.

Член 15

Финансов капацитет

Чрез дерогация от член [198] от Финансовия регламент:

- а) се проверява финансовият капацитет само на координатора и само ако исканото от Съюза финансиране е равно на 500 000 EUR или по-високо от тази сума. Независимо от това, при наличие на основания за усъмняване във финансовия капацитет Комисията проверява финансовия капацитет и на други заявители или координатори, когато исканото финансиране е под посочения в първото изречение праг;
- б) не се проверява финансовият капацитет на правни субекти, чиято жизнеспособност е гарантирана от държава членка, както и на университетите;
- в) ако финансовият капацитет е структурно гарантиран от друг правен субект, се проверява финансовият капацитет на този субект.

Член 16

Непреки разходи

- 1. Непреките допустими разходи се определят, като се прилага единна ставка в размер на 25 % от общия размер на преките допустими разходи, с изключение на преките допустими разходи за договори за подизпълнение, финансовата подкрепа за трети страни и евентуалните единични разходи или еднократни суми, които включват непреки разходи.
- 2. Непреките допустими разходи извън единната ставка от 25 % могат, ако това е целесъобразно, да бъдат определени в съответствие с обичайните практики на бенефициера за определяне и анализ на разходите въз основа на действителните непреки разходи, при условие че тези практики за определяне и анализ на разходите се

приемат от националните органи по сравними схеми за финансиране в съответствие с член [185] от Финансовия регламент и се съобщават на Комисията.

Член 17

Използване на единствена еднократна сума или на финансов принос, който не е свързан с разходите

1. За безвъзмездните средства, отпускани за действия по член 11, параграф 3, буква д) и други действия, при които основната част от бюджета се финансира от държави членки и/или асоциирани държави, Комисията може да използва:
 - а) финансов принос, който не е свързан с разходите, по смисъла на член [180, параграф 3] от Финансовия регламент, който се основава на постигането на резултати, измерено спрямо предварително определени етапни цели или чрез показатели за качество на изпълнението, или
 - б) единствена еднократна сума по смисъла на член [182] от Финансовия регламент, която се основа на предварителния бюджет на действието, който вече е одобрен от националните органи на съфинансиращите държави членки и асоциирани държави.
2. Непреките разходи се включват в еднократната сума.

Член 18

Обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий

1. Съюзът може да оказва подкрепа за обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, като предоставя безвъзмездни средства на възлагащи органи или възложители по смисъла на директиви 2014/24/ЕС¹⁸, 2014/25/ЕС¹⁹ и 2009/81/ЕО²⁰ на Европейския парламент и на Съвета, които съвместно закупуват научноизследователски и развойни услуги в областта на отбраната или координират процедурите си за възлагане на обществени поръчки.
2. Процедурите за възлагане на обществени поръчки:
 - а) са в съответствие с разпоредбите на настоящия регламент;
 - б) могат да разрешат сключването на няколко договора в рамките на една процедура (възлагане на няколко доставчици);

¹⁸ Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65).

¹⁹ Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243).

²⁰ Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагащи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността и за изменение на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО (ОВ L 216, 20.8.2009 г., стр. 76).

- в) предвиждат възлагане на поръчките на участника или участниците в тръжната процедура, предлагащи най-добро съотношение между качество и цена.

Член 19
Гаранционен фонд

Вноските във взаимен застрахователен механизъм могат да покрият риска, свързан с възстановяването на средства, дължими от получателите, и се смятат за достатъчна гаранция по смисъла на Финансовия регламент. Прилагат се разпоредбите на [член X от] Регламент XXX [приемник на Регламента относно Гаранционния фонд].

ГЛАВА IV
ДРУГИ ФОРМИ НА ФИНАНСИРАНЕ ОТ СЪЮЗА

Член 20
Условия за допустимост за поръчките и наградите

Когато това е необходимо за защитата на съществен интерес на Съюза и на неговите държави членки в областта на сигурността, Комисията определя необходимите условия за допустимост, които са приложими за възлагането на поръчки или наградите, финансирани от Фонда. За тази цел специално внимание се обръща на необходимостта получателите да са установени в Съюза или в асоциирани държави, да се ангажират да изпълняват съответните дейности в пределите на Съюза и да не са фактически контролирани от неасоциирани трети държави или субекти от неасоциирани трети държави. Тези условия се включват в документите във връзка с поръчката или наградата, според случая, и се прилагат за целия жизнен цикъл на произтичащия договор.

Член 21
Операции за смесено финансиране

Операциите за смесено финансиране, за които е взето решение по линия на фонда, се изпълняват в съответствие с [Регламента за InvestEU] и дял X от Финансовия регламент.

ДЯЛ II

СПЕЦИАЛНИ РАЗПОРЕДБИ,

ПРИЛОЖИМИ ЗА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Член 22

Собственост върху резултатите

1. Резултатите от действията са собственост на бенефициерите, които са ги генерирали. Когато правни субекти съвместно генерират резултатите, но не може да бъде установен съответният им принос или не е възможно да се отделят един от друг тези съвместно постигнати резултати, резултатите са тяхна обща собственост.
2. Когато помощта от Съюза се предоставя под формата на обществена поръчка, резултатите са собственост на Съюза. По тяхно изрично искане държавите членки и асоциираните държави се ползват с права на достъп до резултатите, който е безплатен.
3. Когато това е оправдано, по силата на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства може да се изисква резултатите от действията, получаващи подкрепа по линия на фонда, да не подлежат на никакъв контрол или ограничаване, било то пряко или косвено — посредством един или повече междинни правни субекта, включително по отношение на трансфера на технологии, от страна на неасоциирана трета държава или на субект от неасоциирана трета държава.
4. Когато това е оправдано, със споразумението за отпускане на безвъзмездни средства се урежда правото на Комисията да бъде уведомена за прехвърлянето на собствеността върху резултатите или за предоставянето на лиценз по отношение на резултатите на неасоциирана трета държава или субект от неасоциирана трета държава, и да им се противопостави. Такива прехвърляния не могат да противоречат на интересите на Съюза и на неговите държави членки в областта на отбраната и сигурността, нито на целите на настоящия регламент, посочени в член 3.
5. Националните органи на държавите членки и на асоциираните държави се ползват с права на достъп до специалния доклад на проект, който е получил финансиране от Съюза. Такива права на достъп се предоставят безвъзмездно и се прехвърлят от Комисията на държавите членки и асоциираните държави, след като тя се увери, че са налице съответни задължения във връзка с поверителността.
6. Националните органи на държавите членки и на асоциираните държави използват специалния доклад единствено за цели, свързани с използването от или за нуждите на техните въоръжени сили, или техните сили за сигурност или разузнавателни формирания, включително в рамките на своите програми за сътрудничество. Такова използване включва, без това изброяване да е изчерпателно, проучването, оценката, анализа, научните изследвания, проектирането, развойната дейност, производството, подобрението, видоизменението, поддръжката, поправката, основния ремонт, както и приемането и сертифицирането на продуктите, експлоатацията, обучението, обезвреждането, други проектантски услуги и разгръщането на продукта, а също така оценката и изготвянето на техническите изисквания във връзка с възлагането на обществени поръчки.
7. Бенефициерите безвъзмездно предоставят права на достъп до своите резултати на институциите, органите или агенциите на Съюза, за надлежно обосноваване цели на

разработването, прилагането и мониторинга на политиките или програмите на Съюза. Тези права на достъп се свеждат до използването с нетърговска и неконкурентна цел.

8. В споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства и в договорите за възлагане на обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий се формулират специални разпоредби относно собствеността, правата на достъп и лицензирането, за да се гарантира максималното оползотворяване на резултатите и да се избегне всякакво несправедливо предимство. Възлагащите органи се ползват като минимум с права на безвъзмезден достъп до резултатите за тяхна собствена употреба и с правото да предоставят, или да изискват от получателите да предоставят, на трети страни неизключителни лицензи, за да използват резултатите при справедливи и разумни условия, без право на преотстъпване на лиценза. Всички държави членки и асоциираните държави се ползват безвъзмездно с достъп до специалния доклад. Ако изпълнителят по договора не успее да постигне търговска реализация на резултатите в рамките на определен период след възлагането на обществената поръчка за продукти в предпазарен стадий, както е предвидено в договора, той прехвърля на възлагащите органи собствеността върху резултатите.

ДЯЛ III

СПЕЦИАЛНИ РАЗПОРЕДБИ, ПРИЛОЖИМИ ЗА РАЗВОЙНАТА ДЕЙНОСТ

Член 23

Допълнителни критерии за допустимост

1. Когато е приложимо, консорциумът удостоверява, че разходите за дадено допустимо действие, които не са обхванати от подкрепата на Съюза, ще бъдат покрити от други източници на финансиране, като например вноски на държави членки и/или асоциирани държави или съфинансиране от правни субекти.
2. Когато е свързано с действия по член 11, параграф 3, буква г), действието се основава на хармонизирани изисквания за способностите, съвместно договорени от съответните държави членки и/или асоциирани държави.
3. За действията по член 11, параграф 3, букви д)–з) консорциумът удостоверява чрез документи, издадени от националните органи, че:
 - а) най-малко две държави членки и/или асоциираните държави възнамеряват координирано да се снабдят с крайния продукт или да използват технологията, което включва съвместното снабдяване;
 - б) действието се основава на общите технически спецификации, съвместно договорени от държавите членки и/или асоциираните държави, които съфинансират действието.

Член 24

Допълнителни критерии за отпускане

В допълнение към критериите за отпускане, посочени в член 13, работната програма може също така да вземе под внимание:

- а) приноса за повишаване на ефективността през целия жизнен цикъл на отбранителните продукти и технологии, включително ефективността на разходите и потенциала за синергии в процеса на снабдяване и поддръжка и в процеса на обезвреждане;
- б) степента на сътрудничество между държавите членки в рамките на допустимото действие.

Член 25

Собственост върху резултатите

1. Съюзът няма права на собственост върху продуктите или технологиите, получени в резултат на действия в областта на развойната дейност, нито права върху интелектуална собственост по отношение на резултатите от действията.
2. Резултатите от действията, за които се получава подкрепа от фонда, не подлежат на никакъв контрол или ограничение от страна на неасоциирани трети държави или субекти от неасоциирани трети държави, било то пряко или косвено — чрез един или повече междинни правни субекта, включително по отношение на трансфера на технологии.

3. Що се отнася до резултатите, генерирани от получателите, Комисията се уведомява за всяко прехвърляне на собственост или предоставяне на лиценз на неасоциирани трети държави. Подобно прехвърляне на собственост или предоставяне на лиценз не може да противоречи нито на интересите на Съюза и на неговите държави членки в областта на отбраната и сигурността, нито на целите на настоящия регламент, посочени в член 3; в противен случай ще се наложи да бъдат възстановени средствата, предоставени по линия на фонда.
4. Чрез дерогация от параграф 1, когато помощта от Съюза се предоставя под формата на обществена поръчка, Съюзът е собственик на резултатите, а държавите членки и/или асоциираните държави имат правото безплатно да се сдобият с неизключителен лиценз за използването на резултатите по тяхно писмено искане.

Член 26

Уведомяване на ръководителя на проекта

В случаите, в които държавите членки и асоциираните държави назначават ръководител на проекта, Комисията извършва плащането в полза на получателите, след като уведоми за това ръководителя на проекта.

ДЯЛ IV

УПРАВЛЕНИЕ, МОНИТОРИНГ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ

Член 27

Работни програми

1. Фондът се изпълнява чрез годишни и многогодишни работни програми, изготвяни в съответствие с член [110] от Финансовия регламент. В работните програми се определя, когато това е уместно, общата сума, запазена за операции за смесено финансиране.
2. Комисията приема работните програми чрез актове за изпълнение в съответствие с процедурата, посочена в член 28, параграф 2.

Член 28

Комитет

1. Комисията се подпомага от комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011. Европейската агенция по отбрана е поканена в качеството на наблюдател да представя мнения и експертни становища. Европейската служба за външна дейност също е поканена да присъства.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 29

Независими експерти

1. Комисията назначава независими експерти, които да оказват съдействие при оценяването на предложенията в съответствие с член [237] от Финансовия регламент. Той може също така да назначава независими експерти за оказване на консултации или съдействие при мониторинга на изпълнението на изпълняваните действия.
2. Независимите експерти са граждани на Съюза, набрани и подбрани въз основа на покани за заявяване на интерес, адресирани към имащите отношение организации, като например министерства на отбраната и агенции на тяхно подчинение, научноизследователски институти, университети, бизнес сдружения или предприятия от сектора на отбраната, с оглед съставяне на списък с експерти. Чрез дерогация от член [237] от Финансовия регламент този списък не се оповестява публично.
3. Независимите експерти разполагат със съответно удостоверение за надеждност от гледна точка на сигурността, издадено от държава членка.
4. Комитетът, предвиден в член 28, получава всяка година списъка на експертите.
5. Независимите експерти се избират въз основа на техните умения, опит и познания, необходими за изпълнението на възложените им задачи.

Член 30

Прилагане на правилата относно класифицираната информация

1. В рамките на приложното поле на настоящия регламент:
 - а) всяка държава членка или асоциирана държава гарантира, че нейната национална нормативна уредба в областта на сигурността предлага равнище на защита на класифицираната информация на ЕС, което е равностойно на предоставяното от правилата относно сигурността, фигуриращи в Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията от 13 март 2015 г. относно правилата за сигурност за защита на класифицираната информация на ЕС²¹, и от правилата на Съвета относно сигурността, фигуриращи в приложенията към Решение 2013/488/ЕС²²;
 - б) държавите членки и асоциираните държави своевременно уведомяват Комисията за националната си нормативна уредба в областта на сигурността, упомената в буква а);
 - в) физическите лица, които пребивават в трети държави, и юридическите лица, които са установени в неасоциирани трети държави, могат да работят с класифицирана информация на ЕС във връзка с фонда само ако спрямо тях в съответните държави се прилагат разпоредби относно сигурността, които осигуряват степен на защита, най-малкото равностойна на степента, осигурена с правилата на Комисията относно сигурността, фигуриращи в Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията, и с правилата на Съвета относно сигурността, фигуриращи в приложенията към Решение 2013/488/ЕС. Равностойността на разпоредбите в областта на сигурността, прилагани в трета държава или международна организация, се определя в споразумение за сигурност на информацията, включващо въпроси, свързани с индустриалната сигурност, ако е уместно, и сключено между Съюза и тази трета държава или международна организация в съответствие с процедурата, предвидена в член 218 от ДФЕС, и като се взема предвид член 13 от Решение 2013/488/ЕС;
 - г) без да се засягат член 13 от Решение 2013/488/ЕС и правилата в областта на промишлената сигурност, установени в Решение (ЕС, Евратом) 2015/444/ЕО, достъпът до класифицирана информация на ЕС може да бъде разрешен на физическо или юридическо лице, трета държава или международна организация, ако се прецени във всеки един конкретен случай, че това е необходимо с оглед на естеството и съдържанието на тази информация, потребността на получателя да я узнае и предимствата за Съюза.
2. В случай че действията включват, изискват и/или съдържат класифицирана информация, компетентният финансиращ орган уточнява в тръжната документация мерките и изискванията, необходими за гарантиране сигурността на тази информация на изискваното равнище.
3. С цел да се улесни обменът на чувствителна информация между Комисията, получателите и, ако е приложимо, държавите членки, Комисията създава система за електронен обмен на информация.

²¹ ОВ L 72 от 17.3.2015 г., стр. 53—88.

²² ОВ L 274, 15.10.2013 г., стр. 1—50.

Член 31
Мониторинг и докладване

1. Показателите във връзка с мониторинга на изпълнението и напредъка на фонда към постигане на общите и специфичните цели, определени в член 3, са поместени в приложението.
2. За да се гарантира ефикасна оценка на напредъка на фонда към постигане на неговите цели, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 36 за изменение на приложението с цел преразглеждане или допълване на показателите, когато счете това за необходимо, и да допълва настоящия регламент с разпоредби относно въвеждането на рамка за мониторинг и оценка.
3. Комисията редовно следи изпълнението на фонда и ежегодно докладва за постигнатия напредък. Комисията въвежда необходимия за тази цел механизъм за мониторинг.
4. Системата за отчитане на качеството на изпълнението трябва да гарантира ефикасното, ефективно и навременно събиране на данните за мониторинга на изпълнението на фонда и на резултатите от него. За тази цел на получателите на средства от Съюза се налагат пропорционални изисквания за докладване.

Член 32
Оценка на фонда

1. Провеждат се навременни оценки, които да послужат в процеса на вземане на решения.
2. Междинната оценка на фонда се извършва, след като за изпълнението на фонда се натрупа достатъчно информация, но не по-късно от четири години след започване на изпълнението на фонда. В доклада за междинна оценка, изготвен не по-късно от 31 юли 2024 г., се включва, по-специално, анализ на управлението на фонда, изпълнението в процентно изражение, резултатите по отношение на възложените проекти, включително участието на МСП и на дружества със средна пазарна капитализация и степента на тяхното трансгранично участие, и финансирането, предоставено в съответствие с член [195] от Финансовия регламент. Комисията може да представя предложения за подходящи изменения на настоящия регламент.
3. В края на срока за изпълнение на програмата, но не по-късно от четири години след 31 декември 2031 г., Комисията извършва окончателна оценка за изпълнението на фонда. Окончателният доклад за оценка включва резултатите от изпълнението и, доколкото е възможно с оглед на графика за изпълнението, въздействието на фонда. Въз основа на съответни консултации с държавите членки и асоциираните държави, както и с основните заинтересовани страни, в доклада се оценява по-специално напредъкът към постигане на целите, посочени в член 3. В доклада също така се анализира трансграничното участие, включително на МСП и дружества със средна пазарна капитализация, в изпълняваните по фонда проекти, както и интегрирането на МСП и дружествата със средна пазарна капитализация в световната верига за създаване на стойност. Оценката съдържа също така информация относно държавите на произход на получателите и при възможност — относно разпределянето на генерираните права върху интелектуална собственост.
4. Комисията представя заключенията от оценките и своите наблюдения на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите.

Член 33 *Одити*

Одитите относно използването на приноса от Съюза, проведени от лица или субекти, включително от различни от тези, на които институции или органи на Съюза са възложили извършването на одити, съставляват основата на общата увереност по член [127] от Финансовия регламент. Европейската сметна палата проверява отчетите за всички приходи и разходи на Съюза в съответствие с член 287 от ДФЕС.

Член 34 *Защита на финансовите интереси на Съюза*

Когато трета държава участва във фонда по силата на решение в рамките на международно споразумение или по силата на друг правен инструмент, третата държава предоставя необходимите права и достъп на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и Европейската сметна палата, за да могат те да упражняват в пълна степен съответните си правомощия. По отношение на OLAF тези права включват правото да се извършват разследвания, включително проверки и инспекции на място, предвидено в Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF).

Член 35 *Информация, комуникация и публичност*

1. Получателите на финансиране от Съюза посочват неговия произход и гарантират видимостта на финансирането от Съюза (по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях), като предоставят последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително медиите и обществеността.
2. Комисията осъществява информационни и комуникационни дейности по отношение на фонда и неговите действия и резултати. Финансовите ресурси, отпуснати на фонда, допринасят също така за институционалната комуникация на политическите приоритети на Съюза, доколкото те са свързани с целите, посочени в член 3.

ДЯЛ V ДЕЛЕГИРАНИ АКТОВЕ, ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 36

Делегирани актове

1. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 31, се предоставя на Комисията за неопределен срок, считано от датата на влизане в сила на настоящия регламент.
2. Делегирането на правомощия, посочено в член 31, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
3. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
4. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
5. Делегиран акт, приет съгласно член 31, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 37

Отмяна

1. Регламент (ЕС) № .../... (Европейска програма за промишлено развитие в областта на отбраната) се отменя, считано от 1 януари 2021 г.

Член 38

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или изменението на съответните действия — до тяхното приключване — съгласно [Регламента за Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната], който продължава да се прилага за съответните действия до тяхното приключване.
2. Финансовият пакет за фонда може да обхваща и разходи за техническа и административна помощ, необходими, за да се гарантира преходът между фонда и мерките, приети съгласно нейните предшественици — [Регламента за Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната], както и подготвителното действие за научни изследвания в областта на отбраната.

3. Ако е необходимо, в бюджета могат да се записват бюджетни кредити за поети задължения след 2027 г. за покриване на разходите, предвидени в член 4, параграф 4, с цел да се гарантира управлението на действията, които не са приключили до 31 декември 2027 г.

Член 39

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на третия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*. Той се прилага от 1 януари 2021 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

- 1.1. Наименование на предложението/инициативата
- 1.2. Съответни области на политиката (*програмен клъстер*)
- 1.3. Естество на предложението/инициативата
- 1.4. Мотиви за предложението/инициативата
- 1.5. Срок на действие и финансово отражение
- 1.6. Планирани методи на управление

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

- 2.1. Правила за мониторинг и докладване
- 2.2. Система за управление и контрол
- 2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

- 3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове
- 3.2. Очаквано отражение върху разходите
 - 3.2.1. *Обобщение на очакваното отражение върху разходите*
 - 3.2.2. *Очаквано отражение върху бюджетните кредити за административни разходи*
 - 3.2.3. *Финансов принос от трети страни*
- 3.3. Очаквано отражение върху приходите

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейски фонд за отбрана за периода 2021—2027 г.

1.2. Съответни области на политиката (*програмен клъстер*)

Сигурност и отбрана

1.3. Предложението/инициативата е във връзка с:

☐ ново действие

☒ ново действие след пилотен проект/подготвително действие²³ — за компонента на Европейския фонд за отбрана за приложни научни изследвания в областта на отбраната

☒ продължаване на съществуващо действие — за компонента на Европейския фонд за отбрана за разработване на отбранителни способности

☐ сливане или пренасочване на едно или няколко действия към друго/ново действие

1.4. Мотиви за предложението/инициативата

1.4.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата

Правното основание на законодателното предложение за създаване на Европейски фонд за отбрана са членове 173 (промишленост) и 182 (изследователска дейност) от ДФЕС. Общата цел на фонда е повишаване на конкурентоспособността на отбранителната промишленост.

Регламентът за Европейския фонд за отбрана ще даде възможност на Комисията да създаде програма за финансиране, която да се изпълнява предимно чрез безвъзмездни средства, отпускани след годишна покана за представяне на предложения, и в съответствие с работни програми, приети по процедурата на комитология.

Необходимо е да бъде подготвен пълен набор от процедури (финансови, правни, ИТ, във връзка с обработката на чувствителна информация), документи и формуляри на база на опита, натрупан при изпълнението на Подготвителното действие във връзка с научни изследвания в областта на отбраната (2016—2018 г.) и Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната (2019—2020 г.).

²³

Съгласно член 58, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

- 1.4.2. *Добавена стойност от участието на Съюза (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на тази точка „добавена стойност от участието на Съюза“ е стойността, която е резултат от намесата на ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.*

Основания за действие на европейско равнище (предварителна оценка)

Научноизследователските проекти в отбраната понастоящем се управляват почти изключително на национално равнище, а етапът на изследвания и разработка е най-рисковият. Поради ограничените национални бюджетни средства тези етапи в болшинството държави членки не получават финансиране, което води до зависимост от готови, вече разработени търговски продукти и от техните доставчици.

Европейският сектор на отбраната губи поради ниското равнище на инвестициите и се характеризира с фрагментарност по протежение на националните граници, което поражда постоянно дублиране. Прегледът на състоянието на отбранителните промишлени сектори в отделни държави в Съюза разкрива нарастващи дефицити, остаряващи технологии и липса на нови програми, най-вече за сътрудничество. Трансграничното сътрудничество може да допринесе за по-добро реализиране на ефектите от мащаба чрез намаляване на дублирането и създаване на възможности за разработване на необходимите продукти и технологии.

Липсата на координация и съгласуваност между държавите членки също поставя европейската отбранителна промишленост в неизгодно конкурентно положение спрямо международните ѝ партньори, като същевременно продължава да бъде основен източник на разходи за националния бюджет и сериозна пречка за осъществяването на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО).

Очаквана генерирана добавена стойност от ЕС (ex-post)

Действията на равнището на Съюза ще осигурят добавена стойност чрез по-нататъшно насърчаване на промишленото сътрудничество в областта на отбраната чрез положителни стимули за иновациите, включително в технологии с революционен ефект, по отношение на проектите за приложни научни изследвания в отбраната и за разработването на продукти и технологии в областта на отбраната, които не могат да бъдат реализирани на национално равнище поради разходите и свързаните с тях рискове.

Подкрепата на Европейския съюз ще даде възможност на отбранителната промишленост да насочи необходимите средства към проекти, които често надхвърлят възможностите на отделната държава: естеството на тези проекти и разходите за тях превръщат транснционалното сътрудничество в необходимост.

Общите технически спецификации, които ще залегнат като нормативно изискване в регламента, ще благоприятстват приемането на общи стандарти за държавите членки и техните промишлени сектори на отбраната, което ще доведе до по-добро и по-ефикасно сътрудничество.

1.4.3. *Изводи от подобен опит в миналото*

Пилотното действие и подготвителното действие относно отбраната в рамките на компонента „Приложни научни изследвания“ и Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната по компонента „Развитие на отбранителни способности“ са сходни с предлаганите действия: придобитият по тези програми опит, по-специално що се отнася до режима на управление, се използва за определяне на механизма за управление и проследяване на Европейския фонд за отбрана.

1.4.4. *Съгласуваност и евентуална синергия с други актове*

Ще се търсят синергии с други програми за научни изследвания и иновации, изпълнявани от други дирекции на Европейската комисия:

- проектите, които ще бъдат финансирани от Европейския фонд за отбрана, могат да извлекат ползи от резултатите от проекти за граждански научни изследвания или такива с двойна употреба, финансирани по „Хоризонт Европа“, например в сферата на въздушния и водния транспорт.

- очаква се също така реципрочно действие, в случаите когато проектите, финансирани по „Хоризонт Европа“, могат да извлекат ползи от резултати от проекти, подкрепени от Европейския фонд за отбрана: тук е отразен опитът на САЩ от Агенцията за авангардни научни изследвания в отбраната (DARPA), който показва, че резултатите от проекти в сферата на отбраната са в полза на гражданския сектор. Европейският фонд за отбрана може да окаже влияние върху редица сектори, сред които транспортът, комуникациите, енергетиката и много други.

С цел да се постигне в максимална степен синергия и координация на програмите за научни изследвания и иновации възвращаемостта на инвестициите и съгласуваността ще се гарантират чрез ефикасно сътрудничество.

Срок на действие и финансово отражение

☒ ограничен срок на действие

☒ в сила от 1.1.2021 г. до 31.12.2027 г.

☒ Финансово отражение от 1.1.2021 г. до 31.12.2027 г. за бюджетни кредити за поети задължения и от 1.1.2021 г. до 31.12.2033 г. за бюджетни кредити за плащания.

☐ неограничен срок на действие

Изпълнение с период на започване на дейност от ГТТГ до ГТТГ,
последван от функциониране с пълен капацитет.

Планирани методи на управление²⁴

☒ Пряко управление от Комисията

☒ от нейните служби, включително от нейния персонал в делегациите на Съюза;

☒ от изпълнителните агенции.

☐ Споделено управление с държавите членки

☐ Непряко управление чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета на:

☐ неасоциирани трети държави или органи, определени от тях;

☐ международни организации и техните агенции (да се уточни);

☐ ЕИБ и Европейския инвестиционен фонд;

☐ органите, посочени в членове 70 и 71 от Финансовия регламент;

☐ публичноправни органи;

☐ частноправни органи със задължение за обществена услуга, доколкото предоставят подходящи финансови гаранции;

☐ органи, уредени в частното право на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и които предоставят подходящи финансови гаранции;

☐ лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на ОВППС съгласно дял V от ДЕС и които са посочени в съответния основен акт.

Забележки

Фондът се изпълнява при пряко управление в съответствие с Финансовия регламент.

²⁴

Подробности във връзка с методите на управление и позоваванията на Финансовия регламент могат да бъдат намерени на уебсайта BudgWeb:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

В зависимост от резултата от един бъдещ анализ на разходите и ползите по-голямата част от бюджета би могла да бъде изпълнена чрез делегиране на изпълнителна агенция²⁵.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

Да се посочат честотата и условията.

В съответствие с член 29 от предлагания Регламент за създаване на Европейски фонд за отбрана за периода 2021—2027 г. Комисията ще осъществява редовен мониторинг на изпълнението на програмата и ежегодно ще докладва за напредъка, като проверява финансовите дейности и оценява постигнатите резултати.

Събраните данни следва да дадат възможност на Комисията да докладва за напредъка в съответствие с член [38, параграф 3, буква д) от Регламент 966/2012], като препраща към специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2 от проекта за регламент.

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1. Обосновка на предложените начини за управление, механизми за финансиране на изпълнението, начини за плащане и стратегия за контрол

Методи на управление: Плановете на Комисията са да изпълнява Европейския фонд за отбрана при пряко управление (включително чрез изпълнителни агенции като предпочитан вариант).

Използването на прякото управление като метод за основната част от бюджета, предвидена за Европейския фонд за отбрана, разграничава ясно отговорностите (изпълнение от страна на разпоредители с бюджетни кредити), скъсява веригата на реализация (съкращава „периода за отпускане“ и „периода за плащане“) и намалява разходите за изпълнението (без такси за управление).

Механизми за изпълнение на финансирането: Безвъзмездните средства ще бъдат основният инструмент на Европейския фонд за отбрана, включително за подпомагане на обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, обявени от държавите членки. В областта на революционните иновации могат да бъдат използвани награди.

- Безвъзмездни средства: В по-голямата част от държавите членки научните изследвания в областта на отбраната не получават достатъчно финансиране или изобщо не получават финансиране, а промишлеността от своя страна има малко възможности за възстановяване на инвестициите в НИРД (национален пазар само с един купувач, свиване на националния бюджет за отбрана,

²⁵

Програмата би могла да бъде (частично) делегира на изпълнителна агенция в зависимост от резултата от анализа на разходите и ползите и свързаните с това решения, които трябва да бъдат взети; съответните бюджетни кредити за административни разходи за изпълнението на програмата в Комисията и изпълнителната агенция ще бъде съответно адаптирани.

рисковани възможности за износ). Стимулите за научна дейност в сферата на отбраната в ЕС трябва да идват от безвъзмездни средства, обхващащи 100 % от допустимите разходи. Същата логика се прилага като правило за разработването на съвместни действия (проучвания, общо сертифициране и др.) и за подпомагането на обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий на държавите членки, с изключение на действия по създаване на прототипи, при които процентът на съфинансиране ще бъде по-нисък (подход на допълване — съфинансиране от 20 до 50 %).

- Наградите могат да бъдат използвани с цел насърчаване на революционните иновации от страна на множество заинтересовани страни (университети, МСП, научни центрове и др.) и идентифицирането на нови технологии или съчетаното използване по нов начин на съществуващи технологии, които могат да отговорят на потребности в сферата на отбраната. При такава парадигма е трудно да се направи оценка на разходите и наградата изглежда един икономичен инструмент в сравнение с безвъзмездните средства (всички средства са за единствения победител).

Механизми по отношение на плащанията: Където е възможно, ще бъде избрано използването на безвъзмездни средства на базата на крайните продукти, включително единствени еднократни суми, с цел намаляване на разходите за изпълнение на Европейския фонд за отбрана:

- очакваните резултати и съответстващите на тях предвидени престации (документи) ще бъдат посочвани в споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства и ще дават възможност за уравняване на предварителното финансиране;

- за оценка на задоволителното изпълнение на договорените очаквани резултати ще се разчита на експертните познания на трети страни, избрани от Комисията с оглед на техните технически познания. Плащанията ще се извършват въз основа на доклад за оценка.

Стратегия за контрол

Където е възможно, при действията, изпълнявани при пряко управление, Комисията ще използва инструменти (обществени поръчки, безвъзмездни средства, награди), при които допустимите разходи се оценяват предварително и се възстановяват/изплащат на база на предвидени престации (доклади), показващи, че очакваните резултати, определени в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства (технически приложения) са изпълнени. Широкото използване на еднократни суми и единични разходи, договорени предварително, ще ограничава процента на грешка под 2 на сто.

Където е необходимо, ще бъде направена качествена оценка на предвидените престации от страна на независими експерти, наети от Комисията или — в специфични случаи (прототипи) — от ръководителя на проекта, избран заедно с държавите членки (синхронизиране на интересите).

2.2.2. *Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им*

Идентифицираните рискове за изпълнението на Европейския фонд за отбрана са:

Рискове, свързани с графика: Проблеми със спазването на крайните срокове, закъснения в изпълнението.

Изпълнението при пряко управление следва да намали рисковете, тъй като изпълнението от разпоредител с бюджетни кредити (в т.ч. изпълнителни агенции) съкращава „периода за отпускане“ (TTG) и „периода за плащане“ (TTP) в сравнение с изпълнението чрез вторично оправомощени лица, тъй като ще бъдат избегнати следните стъпки:

- договаряне, подготовка и подписване на споразумение за делегиране,
- подписване на ежегодно споразумение за прехвърляне на средства преди предоставяне на бюджетните кредити за поети задължения и за плащания на вторично оправомощеното лице,
- финансово управление на свързани споразумения за прехвърляне на средства.

Управленски риск и риск от неусвояване:

- Липса на сътрудничество между държавите членки по време на комитологията.

Практиката, разработена по подготвителното действие и по Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната, при която държавите членки интерактивно участват още от момента на изготвяне на работните програми, следва да ограничи този риск.

- Липса на привлекателност на Европейския фонд за отбрана за националната промишленост, по-специално поради неуместно боравене с чувствителна информация от страна на Комисията или поради прекомерна бюрокрация при изпълнението на механизмите.

Ще бъде създадена специална мрежа/система за обмен на чувствителна информация и, където е необходимо, правилата за прозрачност временно няма да се прилагат при наличие на надлежни мотиви (класифицирана информация, защитата на личните данни, промишлена тайна). За оценката на заявленията за безвъзмездни средства Комисията ще разчита на независими експерти, които имат подходящи разрешения за достъп до класифицирана информация, издадени от държава членка. Комисията ще гарантира, че между експертите се извършва подходяща ротация.

Когато това е възможно, Комисията ще разчита на обичайните счетоводни практики на заинтересованите страни, като използва единични разходи.

Финансов риск:

- Високи разходи за управление, по-специално за контрол;
- Слабо усвояване на бюджета (закъснения, липса на привлекателност или лошо определени условия за допустимост);
- Висок процент на грешка поради недопустими разходи и недобро разбиране на финансовите правила на ЕС от страна на бенефициерите или вторично оправомощените лица.

Комисията предвижда фондът да се изпълнява чрез разпоредители с бюджетни кредити (включително изпълнителни агенции), разполагащи с обучени и комплектувани екипи. Това гарантира доброто познаване на финансовите правила и правилата за договаряне от страна на екипа на Европейския фонд за

отбрана, работещ по изпълнението на фонда. С цел да се гарантира добро разбиране от страна на бенефициерите на техните задължения за докладване и на приложимите финансови правила ще бъдат организирани семинари за тях.

Освен това Комисията предвижда опростени правила за финансиране с инструменти на базата на крайни продукти (например единствени еднократни суми за допълване на финансиране (прототипи)) и висока единна ставка за непреките разходи ($\pm 25\%$). В споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства ще се включват ясни и разумно изпълними очаквани крайни продукти, на базата на които ще се извършват плащанията.

Това следва да ограничи последващите проверки по входящите продукти (фактури, формуляри за изработени часове) и да ги съсредоточи върху крайните продукти (демонстрационен проект, прототип, доклада за сертифициране), като така се намалят разходите за проверките и процентът на грешка.

Технически рискове: Трудности при специфични развойни проекти (етични аспекти, право върху интелектуална собственост); технически проблеми; ниско равнище на качеството на изпълнението като научноизследователски и развойни резултати.

В образците на споразумения за отпускане на безвъзмездни средства ще бъдат определени ясни правила в областта на правото върху интелектуална собственост в сферата на научноизследователската и развойната дейност. Всички заявления за безвъзмездни средства ще бъдат проверявани от етична комисия (външни експерти), преди да бъдат избрани с цел да се гарантира, че са в съответствие с международните конвенции. Макар че подборът на развойни проекти ще бъде на базата на разумните шансове за производство (необходимо съфинансиране от държавите членки), липсата на резултати или лошите резултати са неделима част от научноизследователската дейност, в която правото на неуспех следва да бъде изначално прието.

Риск за репутацията: Очаквани трудности с някои неправителствени организации, които оспорват мотивите за създаването на Европейския фонд за отбрана и ще оспорват неговото изпълнение на всички равнища.

Комисията предвижда специално фокусирани комуникационни дейности — включително използване на кризисни комуникационни услуги — с цел обосноваване на съществуването и дейността на Европейския фонд за отбрана на равнището на Съюза.

2.2.3. *Оценка и обосновка на разходната ефективност на проверките (съотношение „разходи за контрол ÷ стойност на съответните управлявани фондове“) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)*

За основната част от бюджета на програмата ще се прилага пряко управление. Въз основа на опита на Комисията при управлението на безвъзмездни средства общите разходи за контрол на фонда от Комисията се очаква да възлязат на около 0,1 % от съответните управлявани средства.

По отношение на очаквания процент на грешка целта е той да се поддържа под прага от 2 %. Комисията счита, че изпълнението на програмата при пряко управление с подготвени (опитен персонал, евентуално наети като КНЕ) и добре комплектувани екипи, работещи в рамките на оправомощените

разпоредители с бюджетни кредити, които прилагат ясни правила и използват по подходящ начин инструменти на базата на крайни продукти, ще задържат процента на грешка под 2-процентния праг на значимост.

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

Да се посочат съществуващите или планираните мерки за превенция и защита, например от стратегията за борба с измамите.

Европейската служба за борба с измамите (OLAF) разполага с правомощието да провежда разследвания във връзка с операции, подкрепяни в рамките на настоящата инициатива.

Споразуменията, произтичащи от настоящия регламент, включително споразуменията, сключени със субекти от трети неасоциирани държави или с международни организации, предвиждат надзор и финансов контрол от страна на Комисията или от страна на упълномощени от нея представители, както и одити от Сметната палата или OLAF, извършвани на място при необходимост. Посещенията на място ще се извършват от служители на Комисията, които имат необходимите разрешения за достъп до класифицирана информация.

И на последно място, контролът от страна на държави членки върху списъка на избраните проекти, както и участието на някои държави членки като съфинасиращи субекти на най-големите проекти, ще ограничи риска от измами, накърняващи интересите на данъкоплатците (съгласуване на интересите на донорите). Фокусът върху резултатите, който се предвижда за инструментите на базата на крайни продукти, ще ограничи нередностите.

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Функция от многогодишната финансова рамка и предложени нови разходни бюджетни редове

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Финансов принос			
	Номер 5 - Сигурност и отбрана	Многогод./ едногод. ²⁶	от държави от ЕАСТ ²⁷	от държави кандидатки ²⁸	от неасоциирани трети държави	по смисъла на член [21, параграф 2, буква б)] от Финансовия регламент
	13.02.01 - Развитие на способностите	Многогод. од.	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
	13.02.02 – Научни изследвания в областта на отбраната	Многогод. од.	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
	13.01.01 – Административна подкрепа	Едногод.	ДА	НЕ	НЕ	НЕ

²⁶ Многогод. = многогодишни бюджетни кредити / Едногод. = едногодишни бюджетни кредити.
²⁷ ЕАСТ: Европейска асоциация за свободна търговия.
²⁸ Държави кандидатки и, ако е приложимо, потенциални кандидатки от Западните Балкани.

3.2. Очаквано отражение върху разходите

3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху разходите

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка	5	Сигурност и отбрана
---	---	---------------------

			2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	След 2027 г.	ОБЩО
13.02.01 - Развитие на способностите	Пости задължения	(1)	996,515	995,939	995,357	1 095,012	1 294,543	1 494,266	1 993,374		8 865,006
	Плащания	(2)	252,448	446,251	583,628	810,579	981,440	1 214,568	1 409,358	3 166,735	8 865,006
13.02.02 – Научни изследвания в областта на отбраната	Пости задължения	(1)	498,257	497,970	497,679	497,733	597,482	697,324	797,349		4 083,794
	Плащания	(2)	123,978	262,396	324,408	389,666	463,085	537,022	613,865	1 369,373	4 083,794
13.01.01 – Административна подкрепа ²⁹	Пости задължения = Плащания	(3)	5,228	6,091	6,964	7,255	7,975	8,410	9,277		51,200
ОБЩО бюджетни кредити за финансовия пакет на програмата	Пости задължения	=1+3	1 500,000	1 500,000	1 500,000	1 600,000	1 900,000	2 200,000	2 800,000		13 000,000
	Плащания	=2+3	381,654	714,738	915,000	1 207,500	1 452,500	1 760,000	2 032,500	4 536,108	13 000,000

²⁹ Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или дейности на ЕС (предишни редове ВА), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

Функция от многогодишната финансова рамка	7	„Административни разходи“
--	----------	---------------------------

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	След 2027 г.	ОБЩО
Човешки ресурси		5,768	6,631	7,711	8,002	8,722	9,156	10,024		56,014
Други административни разходи		0,390	0,398	0,406	0,414	0,422	0,431	0,439		2,900
ОБЩО бюджетни кредити за ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	(Общо задължения = поети плащания) Общо	6,158	7,029	8,117	8,416	9,144	9,587	10,463		58,914

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	След 2027 г.	ОБЩО
ОБЩО бюджетни кредити по всички ФУНКЦИИ от многогодишната финансова рамка	Поети задължения	1 506,158	1 507,029	1 508,117	1 608,416	1 909,144	2 209,587	2 810,463		13 058,914
	Плащания	387,812	721,767	923,117	1 215,916	1 461,644	1 769,587	2 042,963	4 536,108	13 058,914

3.2.2. Резюме на очаквано отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи

☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу:

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	ОБЩО
--------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	------

ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка								
Човешки ресурси	5,768	6,631	7,711	8,002	8,722	9,156	10,024	56,014
Други административни разходи	0,390	0,398	0,406	0,414	0,422	0,431	0,439	2,900
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	6,158	7,029	8,117	8,416	9,144	9,587	10,463	58,914

Извън ФУНКЦИЯ 7 ³⁰ от многогодишната финансова рамка								
Човешки ресурси								
Други разходи с административен характер	5,228	6,091	6,964	7,255	7,975	8,410	9,277	51,200
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	5,228	6,091	6,964	7,255	7,975	8,410	9,277	51,200

ОБЩО	11,386	13,120	15,081	15,671	17,119	17,997	19,740	110,114
-------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Бюджетните кредити, необходими за човешки ресурси и други разходи с административен характер, ще бъдат покрити от бюджетни кредити на ГД, които вече са определени за управлението на действието и/или които са преразпределени в рамките на ГД, при необходимост заедно с допълнително отпуснати ресурси, които могат да

³⁰

Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или дейности на ЕС (предишни редове ВА), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

3.2.2.1. Очаквани нужди от човешки ресурси

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу:

Оценката се посочва в еквиваленти на пълно работно време

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)							
Централа и представителства на Комисията	30	35	41	42	46	48	52
Делегации							
Научни изследвания							
• Външен персонал (в еквивалент на пълно работно време — ЕПРВ) — ДНП, МП, КНЕ, ПНА, МЕД ³¹							
Функция 7							
Финансирани от ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	- в централата	19	21	24	26	28	34
	- в делегациите						
Финансирани от финансовия пакет на програмата ³²	- в централата						
	- в делегациите						
Научни изследвания							
Други бюджетни редове (да се посочат)							
ОБЩО	49	56	65	68	74	78	86

Нуждите от човешки ресурси ще бъдат покрити от персонала на ГД, на който вече е възложено управлението на дейността и/или който е преразпределен в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения. В горната таблица е дадена оценка за периода на следващата многогодишна финансова рамка на необходимите ЕПРВ:

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят:

Длъжностни лица и срочно наети служители	Задачи по политиката и ръководене на екип за изпълнението на програмата за безвъзмездни средства
Външен персонал	Изпълнение на схемите за безвъзмездни средства

³¹ ДНП = договорно нает персонал; МП = местен персонал; КНЕ = командирован национален експерт; ПНА = персонал, нает чрез агенции за временна заетост; МЕД = младши експерт в делегация.

³² Подтаван за външния персонал, покрит с бюджетните кредити за оперативни разходи (предишни редове ВА).

Финансов принос от трети страни

Предложението/инициативата:

☐ не предвижда съфинансиране от трети страни

☒ предвижда следното съфинансиране от трети страни, като оценките са дадени по-долу:

Бюджетни кредити в млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	ОБЩО
Да се посочи съфинансиращият орган	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.

Очаквано отражение върху приходите

☐ Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.

☒ Предложението/инициативата има следното финансово отражение:

☐ върху собствените ресурси

☐ върху разните приходи

Моля, посочете дали приходите са записани по разходни бюджетни редове. ☐

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен бюджетен ред:	Отражение на предложението/инициативата ³³						
	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.
Статия	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.	р.м.

За целевите приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

-

Други забележки (например метод/формула за изчисляване на отражението върху приходите или друга информация).

-

³³

Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 20 % за разходи по събирането.